

de Officio Vicarii.	385	Ex transmissa.	143
EX parte.	385	Nisi cum pridem.	151
		Post translationem.	161
de Officio, & potestate Iudicis delegati.	389	de Sacramentis non iterandis.	304
VM in Iure.	403	Presbyter.	304
Ex parte, il primo.	397	de Extrema Vnctione.	287
Quoniam.	399	VM venisset.	287
Sanè.	389	Cum venisset, §. Per frontis.	302
Significantibus.	408	de Supplenda negligentia Pralatorum.	169
Studiis.	419	Statuimus.	169
de Officio Iudicis ordinarii.	425	de Temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum.	175
Conquerente.	462	Ad aures.	184
Cum ab Ecclesiarum.	434	De eo.	175
Cum Vos.	439	Dilectus.	196
Dilectus.	474	Ex parte.	190
Grave.	477	Ex tenore.	180
Inter cetera.	450	Litteras.	190
Irrefragabili.	445	Nec Episcopi.	189
Irrefragabili, §. Excessus.	446	Si Archiepiscopus.	187
Irrefragabili, §. Ceterum.	452	Vel non est compos.	190
Perniciosam.	425	de Transactionibus.	568
Quanto.	post pag. 444	Veniens.	568
Vi juxta.	470	de Translatione Episcopi.	126
de Ordinatis ab Episcopo, qui renuntiauit Episcopatu.	201	VM ex illo.	126
Requisivit.	201	Quanto.	128
de Pactis.	530	de Treuga, & pace.	521
Accipimus.	560	Innovamus.	529
Antigonus.	530	Treugas.	521
Cum pridem.	539		
de Postulando.	572		
Clerici.	572		
Cum Sacerdotis.	576		
de Remuneratione.	143		
Admonet.	144		
Ad supplicationem.	148		
Dilecti.	163		

PRO.

PROSPERI FAGNANI COMMENTARIA IN SECUNDAM PARTEM PRIMI LIBRI DECRETALIUM.

DE ELECTIONIBVS.

Cap. Nullus.

SVM MARIVM.

1. **E**cclēſia Collegiata non debet provideri de Pralato per collationem, ſeu provisionem, ſed per electionem Collegij. Episcopatum proviſio olim ad papam tantum pertinebat.
2. Dignitates omnes originaliter Romana fundavit Eccleſia. & n. 6.
3. Electio Pralati in Cathedralibus & Collegiatis eccleſiis tributa fuit Capitulo ex indulgentia Romani Pontificis. & n. 13.
4. Patronus in collegiatis eccleſiis de jure patronatus preſentat Pralatum, & Episcopus inſtituit.
5. Eccleſia omnes diaceſis in poteſtate Episcopi ſunt conſtituta.
6. Cathedralis eccleſia & monaſteria excedentia valorem ducentorum ducatorum auri ſunt Papa reſervata per ſecundam regulam Cancellaria.
7. Papa de quibus beneficiis conſiſtorialiter provideat.
8. Dignitates majores poſt Pontificalem in Cathedralibus, & prima in Collegiatis eccleſiis reſervantur in tertia regula.
9. Dignitates item conventuales, & preceptorie generales non tamen militarium.
10. Reſervationibus Apoſtolicis ſublatum eſt jus eligendi Pralatum, quod habent Capitula de jure communi ibid.
11. Concordatus Germanis non abſtat reſervationes non inſerta in corpore juris. Electiones, & poſtulationes in cathedralibus, & monaſteris quatenus ſublata fuerint in Gallia ex concordatu. ibid. verſ. In Gallia vero.
12. Eligendi jus, quod habent Capitula eccleſiarum, non eſt de jure divino ut male affirmat Ferret. Proſp. Fagn. in 2. part. primi Decret.
13. Eccleſia Collegiata nemo inferior à Papa poteſt Pralatum paſſicere, ſed debet fieri electio per illos de Collegio.
14. Legatus Cathedralis regularis aut Collegiatis Eccleſiis, vel Cathedralium dignitates electivas majores poſt Pontificalem conferre, aut ſibi reſervare non poteſt.
15. Pralati proviſio in Collegiata poteſt pertinere ad alium, quam ad Capitulum ex fundatione, vel conſuetudine.
16. Papa providere poteſt etiam de beneficiis electivis.
17. Beneficia electiva non comprehenduntur in mandato de providendo, ſi certi modi ſint expreſſi. Secus ſi Papa ſimpliciter mandet provideri de beneficio vacaturo. n. 20.
18. Littere ad beneficia vacatura ſunt ambitioſe & ſtride intelligende.
19. Proviſio habet vim electionis, & confirmationis.
20. Diſpoſitionis verbum generale eſt, & idem ſonat quod ordinatio.
21. Dignitas electiva non comprehenditur in gratia ad dignitatem pertinentem ad quamlibet diſpoſitionem quorumcumque.
22. Proviſionis verbum comprehendit nominationem, poſtulationem, preſentationem, & collationem, ſed non electionem.
23. Collatio cum habeat vim electionis, & confirmationis.
24. Proviſio & collatio ſunt ſynonyma.
25. Congregationem quot homines faciant, & quot Collegium.
26. Congregatio quotuplex ſit, & an differat à Collegio.
27. Collegium ex univerſo ſumitur, & loco unius perſona habetur.
28. Ius Collegij etiam in uno retinetur.
29. Electio Pralati non competit beneficiis eccleſie Collegiata niſi ſint ibi ut Collegium.
30. Canonici tantum de jure communi habent poteſtatem eligendi Pralatum non autem portionarij.
31. Canonici ſoli de jure faciunt Capitulum. & n. 42.
32. Portionarij Segobien, qui atiquibus tantum diebus inter ſunt actibus Capitularibus, ex ſententia S. Congregationis non ſunt de Capitulo.

A

35 Idem

- 35 Idem responsum de portionario Conchen, qui ingreditur Capitulum pro negotio ad ecclesia rem, & bona pertinentibus.
- 36 De Capitulo esse possunt ex consuetudine etiam penitus extranei.
- 37 Portionarij Calestati. qui à Rota declarati sunt esse de Capitulo possunt eligi in iudicibus contra Capitulares.
- 38 Portionarij non possunt eligi ex Concilio Tridentino in iudicibus Capitulares, nisi ex consuetudine, privilegio, aut statuto ecclesia sint in omnibus, & per omnia de Capitulo.
- 39 Portionarij, & dimidij portionarij Seguntin, Corduben, & Ahlen. declarantur propterea non esse Capitulares.
- 40 Episcopus solus potest sine auctoritate procedere contra portionarios, licet ex consuetudine, privilegio, vel statuto habeant in Capitulo semper, vel ut plurimum vocem.
- 41 Coadiutor Canonici cum futura successione potest puniri ab Episcopo sine adiunctu Capitularibus, nisi in litteris Coadiutorie concessi ei fuerint omnia privilegia, qua habent Canonici.
- 42 Coadiutor Canonici cum futura successione non est Canonici, nec Capitulari.
- 43 Dignitates obtinentes in Cathedrali ecclesia de iure communi non sunt de Capitulo.
- 44 Collegium non facit societas privata, sed publica auctoritas.
- 45 Collegia omnia naturaliter electiva est respectu Prælati.
- 46 Generalis præpositi facultas deputandi Vicarium in locum alicuius Præpositi defuncti an adversetur sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini decretis, usque ad n. 53.
- 47 Electio Prioris de iure spectat ad Conventum, Confirmatio ad Superiorem.
- 48 Priores obedientiarum deputantur per Abbatem, & ad eius nutum sunt amovibiles.
- 49 Vice-Præpositi, seu vicarij deputati à præposito Generali an possint ad eius nutum amoveri.
- 50 Vicarij, seu Præsidentes in locum Priorum, seu Guardianorum defunctorum, vel absentium de iure non eliguntur à Capitulo, sed deputantur à Provincialibus.
- 51 Capitulum generale sicut potest Vicarios eligere, sic potestatem eorū deputandi potest in Generalem transferre.
- 52 Constitutiones ordinum secundum quas deputatio Vicarij pertinet ad Abbatem, approbantur à iure.
- 53 Generalis facultas deputandi Vicarium in locum defuncti an extendatur ad casus infirmitatis, absentie, cæstionis & consimiles.
- 54 Casus mortis, egritudinis, cæstionis, & absentie equiparantur.

NULLUS. Ecclesie Collegiatæ non debet providi de Prælato per collationem, seu provisionem, sed per electionem Canonice faciendam per ipsum Collegium, hoc dicit secundum Abbatem, cuius summariatum est præfixum textui. Sed non completitur posteriorem partem. Unde secundum Joan. Andr. Bald. Anton. de Butr. Cardinal. & alios hoc intendit. Congregatio debet sibi Prælaturam eligere; aliter electus repellitur. Apertius dixerunt, aliter provisi. vel ut idem Abb. summat primo loco: Congregatio Ecclesiastica, seu Collegium Ecclesiasticum debet sibi Prælaturam eligere, & aliter adeptus Ecclesie expellendus est. Prima pars prohibet: Secunda contra factum callat, ubi, si verò.

2 Provisio Episcopatum, & aliarum dignitatum olim ad summum Pontificem tantum pertinebat, s. 1. 2. 2. dist. 6. 2. de prob. in c. Gemin. conf. 28. Innocentius Papa VII. n. 3. Unde Eugenius IV. in decretali Epistola, quam scripsit ad Archiepiscopum Cantuariensem dicitur Florentie præhæderet in Concilio Florentino, quæ incipit. Non mediocri, in §. Quod verò hæc dignitas ut inquit, sancti attestantur Patres, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales, Cathedralis, aliasque dignitates Romana fundavit Ecclesie; sicut que licuit uni ecclesie ampliam, & alii ampliorum, & alii amplissimum prout excedit iudicavit, tradidit potestatem: Omnes enim tantquam unius arboris rami ab una eademque radice. Sicut diversi aquarum rivuli ab eodem fonte proderunt, licet unus alio copiosior, atque uberior. Quæ clausula ferè desumpta est ex verbis Nicolai II. in d. cap. 1. & ex verbis Cypriani, in c. Loquimur Dominus, 2. 2. quæst. 1. Sed postea Romani Pontifices concesserunt ut in Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesiis jus eligendi Prælaturam esset penes Capitulum, ut in c. Congregatio, 1. 6. quæst. ult. & in hac decretali. In aliis verò Ecclesiis non collegiatis fuit tributa potestas presentandi Patronis, & Episcopo ius instituendi, si Ecclesia sit patronata, c. A nobis, de iure patr. cap. Decernimus, 1. 6. quæst. 7. Si verò Ecclesia Patronum non habeat, statutum est ut Episcopus provideat ei de Prælato, cum omnes Ecclesie dicitur in potestate eius sint constitutæ, c. Omnes Basilice, 1. 6. quæst. 7. Et notat hic Compostell. & Joan. Andr. Et de prædicta origine vide bonam glossam in cap. Quamquam in ver. Devolvatur, vers. 1. 7. igitur scias iuris originem, de prob. lib. 6. Abb. hic n. 1. & in c. Cum Ecclesia Vulturna, n. 8. inf. cod. Joan. de Selo. de benef. 3. p. quæst. 22. 3. casu, & Bursatt. conf. 1. 2. 6. n. 8. lib. 2.

7 Sed postea supervenerunt regulæ Cancellariæ quam summi Pontifices in crastinum assumptionis suæ facere solent suo tempore duraturas, quibus ferè sublata est huius decretalis dispositio, præsertim in Italia, & in Hispania, adeo ut multi assu maverint titulum electionis hodie receptisse ab aula, ut Lambert. de iure patr. 1. part. 2. lib. quæst. 7. art. 20. n. 6. in fin. Quintil. Mandol. in regula 2. Cancell. in prælatione, alias quæst. 1. n. 3. & moderni in tract. de benef. par. 4. c. 1. n. 11. nam præter reservationes Cathedralium, & monasteriorum

Præter reservationes Cathedralium, & monasteriorum

steriorum clausas in corpore iuris, de quibus in Extravag. ad regimen, de prob. in 2. regula. Papa sibi reservat generaliter omnes Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Archiepiscopales, Episcopales, necnon omnia monasteria virorum valore annuum ducentorum Florenorum communi estimatione excedentia, & de his Papa consistorialiter providet. Lap. alleg. 73. n. 11. vers. Item de illis, & de Cathedralibus patet ex decreto Concilii Tridentini in c. 1. sess. 24. ubi præscribitur quanta cum cautela, & maturitate in Consistorio sit formandum iudicium in promovendis Episcopis.

Quæ quidem Consistorialis provisio habet vim electionis, & confirmationis, ut not. gloss. in c. 1. in ver. Provisionem, inf. cod. lib. 6. & Ripa in c. Eamte, n. 1. de refer. & latius dicitur infra, in primo notab. Similiter in 3. regula Papa generaliter reservat dispositioni suæ omnes dignitates majores post Pontificiales in Cathedralibus valore decem Florenorum aut excedentes; declarans dignitates, quæ in Cathedralibus post Pontificales non majores existunt, & quæ ex Apostolica Sedis indulgentia, vel ordinaria auctoritate, aut consuetudine præscripta, vel alias quovis modo in Collegiatis Ecclesiis principalem præminentiam habent, sub reservatione prædicta comprehendit. Amplius Papa in eadem regula sibi reservat Prioratus, præposituras, & alias dignitates conventuales, & præceptorias ordinum quorumcumque, non tamen militarium. Per huiusmodi autem Apostolicas reservationes in Italia ad nihilum redactum est jus eligendi Prælaturam, quod habent Capitula in Cathedralibus, & Collegiatis ecclesiis, ut hic not. Dec. n. 6. & sequent. Aneas de Falcon. de reservat. in 1. prælat. & Quintil. Mandol. loc. cit. Dixi in Italia, quia Capitulis Germaniæ saluum manet jus eligendi iuxta concordatam, de quibus in constitutione Nicolai V. quæ incipit, Ad sacram Petri sedem, edita anno 1447. Calend. Aprilis, in Bullar. tom. 1. pag. 305. Quibus quidem concordatis non obstant reservationes in corpore iuris non intertæ, ut ex factis respondit Gemin. in conf. 3. 6. Casus talis est, per tot.

12 In Gallia verò ex concordatis initis inter Leonem Decimum, & Franciscum Primum statutum est, ut Cathedralibus & Metropolitanis Ecclesiis vacantibus, illarum Capitula, & Canonici ad electionem, seu postulationem futuri Prælati procedere non possint, sed Rex Franciæ nominet infra sex menses à die vacationis personam habentem qualitates ibi præscriptas, & Papa de sic nominato provideat. Et in monasteriis, & Prioratibus Conventualibus, & verè electivis, videlicet in quorum electionibus forma, c. Quia propter servari, & confirmationes electionum huiusmodi peti consueverunt in dicto regno vacantibus, illorum Conventus ad electionem, seu postulationem Abbatis, seu Prioris itidem procedere non possunt, sed Rex religiosum ejusdem ordinis infra idem tempus nominet, & Papa provideat, sed & Prioratus personæ, ad illum per Rogem nominatæ conferri debeant, & electiones, confirmationes, & provisiones contra præmissa irritæ decernuntur. Per præmissa tamen declaratur non præjudicari Capitulis Ecclesiarum Conventibus monasteriorum,

Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decret.

& Prioratum huiusmodi privilegia à sede Apostolica proprium eligendi Prælaturam obtinentium, quominus ad electionem Episcoporum, Abbatum, & Priorum, juxta privilegia eis concessa, liberè procedere possint, dummodo de privilegiis sibi concessis per litteras Apostolicas, seu alias scripturas authenticas docuerint, omni alia specie probationis eis in hoc adempta, ut latius constat ex sess. 11. Concilii Lateranen. Novissimi tom. 4. Concil. par. 2. pag. 114. & seq.

13 Et ex his apparet erroneum esse quod scripsit Ferrer. conf. 305. Episcopatus habent institutionem, n. 9. ubi temere carpens regulas reservatorias Ecclesiarum Cathedralium, & monasteriorum dixit viam electivam in Capitulis Ecclesiarum ordinatam fuisse de iure divino. Imo enim hoc jus derivatum est in Capitula non ex necessitate, sed ex mera indulgentia, & humilitate Romanorum Pontificum, ut initio diximus, & bene explicat Rebuff. tit. de elect. derog. in princ. & novissime Cardin. Bellarm. tom. 1. controv. 5. lib. 1. cap. 8. & 2. tomo. Controv. 2. lib. 1. cap. 8. & moderni in tract. de benef. par. 5. c. 4. n. 7.

14 Quibus præcognitis. Nota primò in Ecclesia Collegiata nullum inferiorem à Papa præficere posse Prælaturam, sed debere fieri electionem per illos de Collegio, & per Superiorem confirmari, cap. Transmissam, & c. Nihil infra cod. Nam pondera litteram ibi, vel verò aliter, quæ omnem aliam potestatem excludit, ut per Abb. hic n. 1.

15 Unde in cap. penult. de off. leg. lib. 6. inhibetur legatis ne Cathedralibus, aut Collegiatis Ecclesiis, vel ipsarum Cathedralium dignitates electivas majores post Pontificalem conferant, aut sibi referant, & contra hoc factum irritum decernitur. Regula tamen hujus textus procedit, nisi aliter in fundatione ipsius Ecclesie exiterit ordinatum, vel de consuetudine aliud obtineat secundum Innocent. in ver. In Congregatione, & Io. Andr. in fin. Papa verò ob supremam ejus auctoritatem etiam de beneficiis electivis provide potest. Cardin. in conf. 103. Divisione præmissa in princ. quem refert, & sequitur hic Dec. n. 2.

An autem requiratur, ut in litteris Apostolicis ad beneficia fiat specialis mentio de Ecclesia Collegiata dic, aut in litteris certi modi exprimitur, & dignitates electivæ non includuntur non facta de illis speciali mentione. Ita procedit text. in cap. Cum in illis, §. Illius in fin. de prob. in c. ubi si Papa mandat alicui providere de beneficiis, vel dignitatibus ad collationem, provisionem, presentationem, vel dispositionem quorumcumque, non comprehenduntur beneficia electiva Abb. conf. 38. In questione quæ ad præsentem vertitur. col. 3. sub n. 2. vers. Quarto post attentari, lib. 2. Ratio est quia cum litteræ ad beneficia obtinenda sint ambiciose, debent stricte intelligi, ut in c. Quamvis de prob. lib. 6. & propterea uno modo expressio, non venit alius, ut per Abb. loco citato.

20 Aut nullus modus in litteris exprimitur, sed simpliciter mandat providere de beneficio vacaturo; & tunc in mandato includitur etiam beneficium electivum, ut tenet gloss. in Clem. 1. §. 1. in ver. Quamvis, in fin. de prob. cum qua tandem bifides Cardin. in 5. quæst. Gemin. in d. §. Illa, col. 1. in fin. vers. Quid si in litteris.

A 2

ubi

ubi allegat decif. Rotæ quæ est 11. in tit. de prob. in Nov.

21 Sed hoc secundum membrum distinctionis impugnat hic Dec. n. 4. quia textus in d. §. Illi, non exprimit certos modos, sed utitur verbis ad provisionem, vel dispositionem, quæ generalia sunt, ut de provisione notat gloss. in Clem. fin. hoc tit. & in cap. 1. in gloss. 3. eod. in 6. dum dicit provisionem habere vim electionis. & confirmationis. Et de dispositione est text. in cap. 2. in princ. de prob. in 6. & tamen in gratia concepta prædictis verbis generalibus non includitur modus providendi per electionem. Ex quo conijci potest de electione fieri debere specialem mentionem; nec sufficere mandatum verbis generalibus conceptum, quia ubi aliquid specialiter exprimi debet, generalia verba non sufficiunt. c. Qui ad agendum, de Procur. in 6. Ad quod videtur text. in d. Clem. 1. in fin. ibi; Nullam de electione fecerimus mentionem, & ratio esse potest secundum eum, quia sub tali generalitate superior non intendit inferre præjudicium pluribus, qui jus eligendi habent, ac propterea necessaria est mentio specialis.

Verum his non obstantibus non videtur recedendum à communi intellectu ad d. §. Illi, nam provisionis, & dispositionis verba quamvis in materia favorabili, & late interpretanda extendi possint ad omnem modum providendi, & disponendi, & sic etiam ad electionem; tamen in litteris ad beneficia vacatura, quæ sunt odiosæ, & restringendæ ut superior dictum est, electionem non includunt, ut patet in d. §. Illi, & est casus in d. Clem. 1. de prob. ubi litteræ gratiosæ ad dignitatem pertinentem ad provisionem, & dispositionem quorumcumque non comprehendunt dignitatem electivam. Et propterea secundum Jo. Andr. in d. c. Cum in illa, col. 1. versio. Dispositio de prob. in 6. quamvis dispositionis verbum sit generale, & ferit idem quod ordinatio, c. Cum tibi, infra de test. cum aliis per eum allegatis. Et ideo hoc verbum possum in d. §. Illi, videretur includere electionem, ut aliquid adderet præcedentibus verbis, ad collationem, provisionem, & præsentationem; nihilominus littera gratiosa ad dignitatem non includit electivam, etiam si dictum sit in litteris ad dignitatem, pertinentem ad quamlibet, seu quamvis dispositionem quorumcumque, ut est expressum in d. Clem. 1. atque ita dicit Jo. Andr. se consuluisse.

Neque obstat gloss. in d. Clem. fin. de elect. quia tantum dicit provisionis verbum esse latum, ita ut comprehendat nominationem, postulationem, præsentationem, & collationem, sed non dicit comprehendere electionem saltem in materia ambitiosa, & stricte intelligenda. Item non obstat quod provisio habeat vim electionis, & confirmationis; quia etiam collatio habet eandem vim, ut tradit Jo. Andr. loco cit. & tamen admittunt omnes collationis appellatione non venire electionem. Provisio autem, & collatio sunt synonyma, c. Datum post princ. c. Cui de non sacerdotale, 1. & 2. respon. cap. Et cui, & cap. Si in cui, in fin. de prob. lib. 6. & notat Jo. Andr. in c. Cum in illa, in princ. in ver. Collationem. Prop. erea autem provisio dicitur habere vim electionis, & confirmationis, quia provisor, & collator ab-

que alterius factio confert, cap. Si tibi absentis, 1. & 2. respon. de prob. in 6. Non ita electores, quia expectant factum superioris confirmantis, ut declarat ibidem Joan. Andr. Sed hinc non sequitur ut modus provisionis sit generalis etiam ad electionem. Non obstat ponderatio quam facit Decius de dicta Clem. in ultimis verbis; quia idcirco textus ibi se fundat in eo quod de dignitate electiva nullam fecit mentionem; quia in litteris fuerunt expressi certi modi, ut patet ibi, ad cuiuscumque collationem, provisionem, seu quamvis dispositionem, qui quidem modi dicuntur certi, & saltem in materia odiosa viam electivam non includunt, ut ostensum est supra. Unde non mirum si de electione debuit fieri specialis mentio; & sic ille textus concordat per omnia cum communi intellectu ad d. §. Illi. Nec refragatur text. in d. cap. 2. de prob. quia non probat dispositionis verbum esse ita generale, ut comprehendat electionem, sed tantum ut includat non solum collationem, sed etiam gratiam de vacaturis.

Demum non obstat motivum præjudicii, quo inferitur pluribus electoribus; quoniam constat de intentione Papæ volentis prædicare inferioribus præ mandatum de providendo; majus autem est præjudicium quod inferitur provisor, seu collatori, quam illud quod inferitur electoribus, quia per provisionem, seu collationem confertur plenum jus provisio; sed electus ante confirmationem administrare non potest, cap. 3. & c. Nostri, in eod. cum concordat. Unde si Papa per gratiam simpliciter conceptam ad vacatura præjudicat collatoribus, nulla subest ratio cur non etiam præjudicet electoribus, stat igitur communis distinctio, quod aut certi modi in litteris sunt expressi, & non venit electio. Aut non sunt expressi, & includuntur etiam dignitates electivæ. Eodem modo distinguuntur in reservationibus, ut per Aneam de Falcon. in tract. de reserv. q. 3. n. 21. & modernos in tract. de benef. par. 5. cap. 1. n. 122.

27 Nota secundo, ex illis verbis, Ubi duo vel tres in Congregatione fuerint, duos facere Congregationem, tres vero Collegium, l. Neratus, ff. De verb. significacione secundo glo. Innoc. & ceteros hic & notat Specul. in tit. de nov. crimin. §. Vnicuique. Ad hoc, & Bart. in l. Prator, la secunda in princ. n. 2. & 3. ff. De vi bonorum rapr. ubi etiam habes quot homines faciant turbam, quot ceterum, quot multitudinem, quod universitatem, quot populum, quot gentem Dixi in cap. Responso, infra de sent. excomm. Adverte tamen, quia secundum Bald. hic n. 4. aut loquimur de Congregatione Collegiali, aut de simplici; primo casu idem est Congregatio, & Collegium; secundo casu nomen Congregationis est magis generale, quam nomen Collegii, quia Collegium ex universo sumitur, & alicui certo nomini est subiectum l. Rerum mixtura, ff. De usu cap. & loco unius persone habetur l. Mortua, ff. De fidei iuss. l. Metum, §. Animadvertendum, ff. Quod metus causa. Sumitur quinto Collegium, & Congregatio ex pluribus differentibus numero, sed Collegio attribuitur ex intellectu significacione complexiva, quæ ex universo sumitur, non tam vocè, quam significacione, l. Si is qui dicitur, §. Verum

§. Verum, ff. De reb. dub. & l. Quod major, ff. Ad municip.

30 Quod autem superius dictum est tres saltem requiri ad faciendum Collegium, verum est ab initio; sed postea jus Collegii etiam in uno retinetur, l. Si ut, §. ultimo, ff. Quod cuiusque universitatis nomine, & notat hic gloss. 1. Innocent. Jo. Andr. Bald. & omnes.

31 Tertio, nota iisdem verbis, in Congregatione fuerint, ad hoc ut clerici in Ecclesia beneficiati habeant jus eligendi Prælatum, oportere ut ibi sint ut Collegium, nec sufficere ut generaliter sint in ea beneficiati, cap. Dilecti cum gloss. 1. De excess. Prælati Non enim sequitur in tali Ecclesia; Sunt plures clerici, seu beneficiati: Ergo ibi Collegium, ut notat Innoc. in cap. Possulisti de jur. patr. Archidiacon. in cap. Monasterium 16. questione 7. Abb. in c. Bonæ memoria, il primo, num. 2. in primo notab. supra tit. prox. & tradunt hic Anton. de Butr. Cardinalis Abbas, Decius, & alii communiter. Et propterea si in eadem Ecclesia sint diversorum generum beneficiati, puta aliqui sunt Canonici, aliqui Cappellani, aliqui Affili, ut in Antiochena Ecclesia, cap. penult. infra de clericis non residentibus; Alii Portionarii, & similes, ut in Burginen. Palatin. Ecclesijs. Et in Ecclesijs Hispaniarum Portionarii, vel limiles; non sunt vocandi ut determinat hic Compotell. num. 4. dicens Curiam Romanam tenere quod

33 soli Canonici sunt vocandi, & soli Canonici faciunt Capitulum, qui unum corpus constituunt, cap. Navis, de his que fi. à Præl. Et eum refert, & sequitur hic Jo. Andr. num. 11. Hinc cum Portionarii Ecclesiæ Segobien. qui non intervenerunt in actibus Capitularibus, exceptis quibusdam diebus, in quibus conveniunt, ut percipiant certas distributiones illis diebus assignatas, petissent declarari à sacra Congregatione Concilii an dicerentur de Capitulo, adeo ut contra eos Episcopus cum adjunctis procedere teneretur ad præscriptum, cap. 6. sess. 25. Concilii Tridentini; sacra Congregatio censuit non dici esse de Capitulo huiusmodi portionarios. Idemque respondit de portionarijs Ecclesiæ Conchen. qui participes mensæ Capitularis ingrediuntur Capitulum ad consentiendum, vel contradicendum in negotijs ad Ecclesiæ rem, & bona pertinentibus.

Uterius propositio dubio an appellatione eorum, qui non sunt Dignitates, nec de Capitulo, comprehendantur non solum ij, qui sunt extra Cathedralis, vel Collegiatis Ecclesias, sed etiam qui in eisdem Ecclesijs officia, vel simplicia beneficia Ecclesiastica obtinent, & prædictis Ecclesijs, aut Capitulis in divinis, seu alijs ministerijs famulantur, sive sub Capitulis, sive extra illa degant, ita ut omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subijciantur libere, & absolute, absque eo quod contra ipsos cum adjunctis procedendum sit, sacra Congregatio censuit, ex quo c. 6. sess. 25. subijci Episcopo eos, qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo; isti autem neque Dignitates habent, neque Capitulares sunt, sed tantum Capitulum famulantur, aut sub Capitulo degant, comprehenduntur illos d. cap. 6. vers. Quia vero, cum aliud sit esse de Capitulo, aliud sub Capitulo.

36 Quod tamen verum est nisi aliud obtineat de

consuetudine, ut in Ecclesijs Legionen. & Ovonen. ut declarat Compotell. eod. numer. 4. Nam quandoque penitus extraneide consuetudine admittuntur, ut in cap. Cum Ecclesia Surina, infra de caus. possess. & propriet. Quapropter posita decif. Rotæ in causa Calestina. consuetudine, edita die 25. Februarii, 1617. qua Cathedralis Calestina, portionarii declarantur esse de Capitulo dictæ Ecclesiæ, cum dubitatum fuerit an ipsi portionarii tamquam Capitulares possint eligi in iudices causarum criminalium adversus Capitulares. Ex decreto Concilii Tridentini, in d. cap. 6. sess. 25. sacra Congregatio censuit non posse.

38 Verum hoc debet intelligi dummodo Portionarii ex consuetudine, vel alio specialijure sint in omnibus, & per omnia de Capitulo dictæ Ecclesiæ, aut ex consuetudine, vel Ecclesiæ statuto habeant in Capitulo, vel semper, vel ut plurimum vocem: sacra Congregatio censuit non ex eo quod portionarii integri, & dimidii habeant vocem in Capitulo, illos esse Capitulares; sed tunc inter Capitulares censeri debere, cum ex Apostolico privilegio, vel ex consuetudine, vel ex Ecclesiæ statuto inter Capitulares connumerantur. Ideoque si ipsi talibus facultatibus non potantur, Episcopus poterit contra illos non cum adjunctis, sed solus procedere.

Similiter cum portionarii, ac dimidij portionarii Ecclesiæ Corubien. vocem habeant in Capitulo quoad ea dumtaxat, quæ spectant ad impensas reditus, & servitium Ecclesiæ, non autem in his quæ pertinent ad jurisdictionem Capituli sede vacante ad nominationem officialium, atque alijs pluribus: Quæ situm est an Episcopus teneatur contra ipsos cum adjunctis procedere à sacra Congregatione respondit hijsmodi Portionarii tam integri, quam dimidii non sunt de consuetudine in omnibus, & per omnia de Capitulo, non teneri Episcopum contra eos procedere cum adjunctis.

Rursus cum Portionarii Ecclesiæ Abulen. prætenderent ad se unâ cum Canonice pertinere administrationem bonorum mensæ Episcopalis sede vacante, & electionem iudicum, cum quibus Episcopus adversus Capitulares procedere teneretur, eo quod ex consuetudine Ecclesiæ quoad ea, quæ tangunt administrationem bonorum Ecclesiæ, & mensæ Capitularis. pro Capitularibus habeantur: Congregatio censuit in neutro debere se ingerere.

40 Et generaliter consulta an ex decreto Concilii Tridentini, cap. 6. sess. 25. possit solus Episcopus sine adjunctis Capitularibus ad correctionem, & punitionem portionariorum procedere, eo etiâ casu, quo portionarii de consuetudine, aut ex privilegio Apostolico, vel Ecclesiæ statuti habeant in Capitulo vel semper, vel ut plurimum vocem, respondit huiusmodi portionarios non comprehendi, cap. 6. sess. 25. Si solam vocem in Capitulo habeant. Hæc de portionarijs.

41 De Coadjutoribus vero Canonicorum Cum dubitatum fuerit an Episcopus, qui juxta decretum Concilii, cap. 6. sess. 25. debet procedere contra Capitulares cum adjunctis, teneatur idem

servare volens procedere contra Coadiutorem Canonici cum futura successione; sacra Congregatio censuit teneri, si ex forma Coadiutorie colligatur ipsi Coadiutori concessa fuisse omnia privilegia, quae habent Canonici. Nam Coadiutor cum futura successione non dicitur Canonici, neque habet jus in Canonatu, sed ad Canonatum. Navart. in cap. Si quando, de reser. & in cap. 2. de Hor. Canon. Unde cum non sit Canonicus, non est Capitularis, cum de iure communi Canonici tantum dicantur Capitulares d. cap. Novit. & cap. quamp. De his quoque si a praelat. Abb. in cap. Auditoria. 7. in fine, de elect. Felin. in proem. Decretal. Verall. decis. 290.

43 De dignitatibus in Cathedralibus, & Collegiatis idem dicendum, quia circumscripta consuetudine vel privilegio non sunt de Capitulo, ut notatur, in c. Cum olim, in ver. Duplex sibi voca, infra de re iudic. & conlat ex decreto Concilii Trid. in praxill. 6. sess. 25. ibi. Qui vero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo: si enim obtinentes dignitates essent de Capitulo, factis fuissent exclusi per illa verba, nec sunt de Capitulo nec fuisset opus eos nominatim excludere. Quomodo autem cognoscatur an plures sint in Ecclesia ut Collegium, vel ut singuli; Joan. Andr. & DD. remittunt ad notata, in cap. Dicitur de excess. praelat. Bald. hic numer. 8. dicit privatam societatem non facere Collegium, sed publicam utilitatem, & requirit ut Collegium habeat caput, seu praepositum, licet sufficiat ut ita ordinatum sit ab initio; nam eo mortuo nihilominus est Collegium, ut per eum, de quo tamen vide Innocentium, in cap. Cam non ignoret, num. 2. infra de preben. ubi dicit ad esse Collegii non requiri ut ibi sit Praelatus, arg. l. 1. §. 1. ff. Quod cuiusque univers. nom. & cum sequitur Oldrad. cons. 1. 28. Cum ad investigationem, num. 8. vers. Et si dicatur, licet requiritur ad bene esse, ut per eundem Oldrad. cons. 204. Primalquestio, in princ. Ex quibus signis cognoscatur an Ecclesia sit Collegiata, vide Rotam in causa Zamoren. Canonatus de thyo, apud Cardin. Seraphin. decis. 1256. Concluditur ergo in Ecclesia Collegiata de iure communi, & cessantibus reservationibus Apostolicis, sive sit secularis, sive regularis, Praelatum esse eligendum ab illstantium, qui sunt ibi ut Collegium. Unde dicebat Gamb. de off. leg. nu. 84. alias 817. lib. 3. electivam naturaliter esse omnem Collegiatam, intelligi respectu Praelaturae, ut hic. Sed de Praelatis, & superioribus regularibus, dicit latius ut in seq. quaest.

44 Sin autem Prioratus sint obedientiarum habentes quidem Monachos, sed non populum; tunc censentur revocabiles ad nutum, Bellam. decis. 203. incip. quilibet Prioratus regularis: ideoque Priores huiusmodi deputantur per Abbates, & ad eorum libitum amoventur. Sic probat text. juncta gloss. in ver. perpetuo, in cap. Cam ad monasterium. §. Tales, de statu Monach. in hac verba: (Nec alicui committitur aliqua obedientia perpetuo possidenda tanquam in sua sibi vita locetur, sed cum oportuerit amoveri, sine contradictione qualibet revocetur, ubi gloss. dicit hoc esse verum, quando non eligitur Canonice a Capitulo, sed Abbas committit ei administrationem. Idem dicit gloss. in d. cap. 2. in ver. Non mutantur, eod. tit. & Archid. in summa 16. quaest. 2. num. 5. ubi ait: Circa huiusmodi Prioratus, qui Parochianos non habent, & qui non ordinantur per electionem Collegiorum suorum, sed monachi tantum manent in eis, & Abbaes plenè in eisdem obtinent temporalia, permillum est, & observatum sicut creditur, quod ponantur in eis Priores, & removeantur ad mandatum Abbatum suorum, ut in Religionibus magis vigeat, & observetur obedientia; & ideo huiusmodi Prioratus proprie appellantur obedientiae, & ex eo quod sic praeficiuntur, non possunt, nec debent sibi assumere auctoritatem continuae Praelationis; imò cum expedierit, absque contradictione mutari possunt; sic dicitur de praeficientibus Capitulis Generalibus, extra de stat. Monach. c. in singulis, & infra: Et ideo in huiusmodi Prioratibus ponuntur, & deputantur Priores

45 Polita constitutione Congregationis Somaeche a Sede Apostolica una cum alijs ejusdem Congregationis constitutionibus confirmata in forma communi, qua cavetur ut interveniente obitu alicujus praepositi, vicepraepositi succedat, donec aliter fuerit provisum per Praepositum generalem, qui vel illum constituit, vel alium mittit, vel alium ex dicto Collegio nominabit, qui vicarii nomine insignitus ordinariam praepositi habeat auctoritatem.

46 QUARTUM primò, an facultas praepositi generali ut supra attributa adverteretur huic decretali, vel alijs sacrorum Canonum, aut Concilii Trid. decretis.

Secundo, an eadem constitutio, quae loquitur in casu mortis, vendicet sibi locum in ca-

sibus infirmitatis, absentiae, cessionis, & confinibus.

47 Quod spectat ad primam quaestionem, etsi electio Prioris spectet ad conventum ex dispositione juris communis, ut hic deciditur, & in cap. 2. §. fin. de stat. Monach. & in cap. ult. 16. quaest. ult. & confirmatio ad superiorem, cap. Nullus 16. quaest. 7. Hoc tamen procedit in Prioribus Conventualibus habentibus populum, & auctoritatem perpetuae praelationis, per text. juncta gloss. in d. cap. 2. §. fin. cujus haec sunt verba: Priores, autem cum in Ecclesijs Conventualibus per electionem Capitulum canonice fuerint instituti, nisi pro manifesta, & rationabili causa non mutantur: ubi gloss. avertit, hoc esse intelligendum de illis Prioribus, qui instituntur perpetuo per Canonice electionem Capituli, & confirmationem superioris; & sequitur Archid. in summa 16. quaest. 2. numer. 6. vers. Secus autem est in Prioribus, Felin. in cap. Cum venerabilem, col. 10. vers. Fallit tertio, de except. & post alios Joan. de Selu. de benef. par. 2. quaest. 22. num. 51. Et propterea verum, Presbyter, hic positum exponitur ab Innocentio, & Abb. Antiqui, id est Praelatus, & pro Rectore ab Hoste & Joan. Andr. unde haec decretalis, & constitutio, c. Quia propter, in ver. eod. non habent locum nisi in Praelatis sive secularibus, sive regularibus, per quorum obitum Ecclesia videtur, ut illic adnotavit gloss. in ver. Ecclesijs videtur, & hic in Praelatis, qui curam habent animarum, & dicuntur sponi Ecclesiae, cap. Sicut in unaquaque, 21. quaest. 2. gloss. ubi supra, & resolvit Rota decis. 3. numer. 2. de elect. in non. Et hic non est casus noster, ut inferius dicetur.

48 Sin autem Prioratus sint obedientiarum habentes quidem Monachos, sed non populum; tunc censentur revocabiles ad nutum, Bellam. decis. 203. incip. quilibet Prioratus regularis: ideoque Priores huiusmodi deputantur per Abbates, & ad eorum libitum amoventur. Sic probat text. juncta gloss. in ver. perpetuo, in cap. Cam ad monasterium. §. Tales, de statu Monach. in hac verba: (Nec alicui committitur aliqua obedientia perpetuo possidenda tanquam in sua sibi vita locetur, sed cum oportuerit amoveri, sine contradictione qualibet revocetur, ubi gloss. dicit hoc esse verum, quando non eligitur Canonice a Capitulo, sed Abbas committit ei administrationem. Idem dicit gloss. in d. cap. 2. in ver. Non mutantur, eod. tit. & Archid. in summa 16. quaest. 2. num. 5. ubi ait: Circa huiusmodi Prioratus, qui Parochianos non habent, & qui non ordinantur per electionem Collegiorum suorum, sed monachi tantum manent in eis, & Abbaes plenè in eisdem obtinent temporalia, permillum est, & observatum sicut creditur, quod ponantur in eis Priores, & removeantur ad mandatum Abbatum suorum, ut in Religionibus magis vigeat, & observetur obedientia; & ideo huiusmodi Prioratus proprie appellantur obedientiae, & ex eo quod sic praeficiuntur, non possunt, nec debent sibi assumere auctoritatem continuae Praelationis; imò cum expedierit, absque contradictione mutari possunt; sic dicitur de praeficientibus Capitulis Generalibus, extra de stat. Monach. c. in singulis, & infra: Et ideo in huiusmodi Prioratibus ponuntur, & deputantur Priores

48 Sin autem Prioratus sint obedientiarum habentes quidem Monachos, sed non populum; tunc censentur revocabiles ad nutum, Bellam. decis. 203. incip. quilibet Prioratus regularis: ideoque Priores huiusmodi deputantur per Abbates, & ad eorum libitum amoventur. Sic probat text. juncta gloss. in ver. perpetuo, in cap. Cam ad monasterium. §. Tales, de statu Monach. in hac verba: (Nec alicui committitur aliqua obedientia perpetuo possidenda tanquam in sua sibi vita locetur, sed cum oportuerit amoveri, sine contradictione qualibet revocetur, ubi gloss. dicit hoc esse verum, quando non eligitur Canonice a Capitulo, sed Abbas committit ei administrationem. Idem dicit gloss. in d. cap. 2. in ver. Non mutantur, eod. tit. & Archid. in summa 16. quaest. 2. num. 5. ubi ait: Circa huiusmodi Prioratus, qui Parochianos non habent, & qui non ordinantur per electionem Collegiorum suorum, sed monachi tantum manent in eis, & Abbaes plenè in eisdem obtinent temporalia, permillum est, & observatum sicut creditur, quod ponantur in eis Priores, & removeantur ad mandatum Abbatum suorum, ut in Religionibus magis vigeat, & observetur obedientia; & ideo huiusmodi Prioratus proprie appellantur obedientiae, & ex eo quod sic praeficiuntur, non possunt, nec debent sibi assumere auctoritatem continuae Praelationis; imò cum expedierit, absque contradictione mutari possunt; sic dicitur de praeficientibus Capitulis Generalibus, extra de stat. Monach. c. in singulis, & infra: Et ideo in huiusmodi Prioratibus ponuntur, & deputantur Priores

res

res pro voluntate suorum Abbatum, & etiam amoventur, haec tenus Archid. sequitur Gemin. in cap. 1. col. 3. n. 4. vers. secundo casu, 21. dist. & Selva, de benef. par. 2. dist. 22. n. 46. & 50.

49 Talis autem videtur esse deputatio Vicarii, seu Vice-praesopiti, quam facit praepositus Generalis Congregationis Somaeche in locum praepositi; quia d. Vicarius non instituitur ut habeat praelationem illam, de qua Canones loquuntur, sed ad tempus praeficit regularibus, ac bona dicti Conventus amministrat, atque ita dici potest Praelatus obedientiarum, qui ponitur, & amovetur ad libitum superioris, ex praedictis. Ideoque in Religionibus Ordinis Praedicatorum, & Minorum in locum Priorum, seu Guardianorum defunctorum, vel absentium deputantur Vicarii, qui eandem habent auctoritatem, & alio nomine Praesidentes vocantur, non per electionem Conventuum, sed per deputationem Provincialium, ut refert Ludovicus Miranin Manual. Praelat. tom. 2. quaest. 20. art. 1. in princ. & concl. 2. & 3. & art. 2. concl. 1.

50 Et revera sicut possent hos Vicarios instituire Capitulum Generale, ut per Alex. in rubr. de offic. eius, n. 14. vers. Quidam constituti, & Dec. in cap. Sane il, secundo, n. 9. de off. De legat. hic videtur posse illos deputare praepositos Generalis, in quem universa Congregatio jus, & potestatem eos deputandi transtulit l. 2. c. De officio eius qui vic. alie. iudic. ubi: Qui praepositione principali, seu velle se dis amplissime tueri locum Rectorem provinciarum noscuntur, & c. in causis. §. Quia vero, infra eod.

51 Quibus accedit quod etsi eorum electio de iure ad Capitulum pertineret, Canones tamen non improbant, imò approbant constitutiones Religionum, secundum quas illorum deputatio reservatur Abbati, seu Generali Ministro: de hoc est text. & ibi DD. in c. sacrosancta, infra eod. & docent Gemin. in d. cap. 1. col. 3. vers. 2. casu, 21. dist. & Selva, loc. cit. n. 46. Unde satis est hoc casu, ut ex constitutionibus Congregationis Somaeche usu, & consuetudine in hac parte approbata deputatio Vice-praesopiti spectet ad praepositum Generalem; licet speciali ipsius Capituli facultate, vel constitutione id Generali praeposito non liceret. Ideoque cum Generalis ordinis S. Augustini olim consultisset S. Congregationem Concilii, an ibi liceret ex officio sui auctoritate in aliqua domo sui ordinis, vel provincia Rectorem, Commissarium, vel Vicarium quibusdam in casibus nulla fiatrum electione expectata constituere, ubi ita expedire iudicaret, praefertim cum ita ante, & post Concilium consuevisset: Sac. Congregatio respondit non licere nisi ex gravi causa, & ad modicum tempus.

Quemadmodum autem constitutio praedicta non est contraria sacris Canonibus, ita nec illi adverteratur decretum S. Concilii Tridentini in d. cap. 6. sess. 25. de regul. quia locum habet, & procedit tantum in electionibus Superiorum, quas praecipit fieri per vota secreta. Ideoque cum alias dubitatum esset, an ex d. c. 6. oporteret semper facere electiones; vel posset aliquando Praelatus Superior auctoritate sui officii praetermissa one providere alicui monasterio

electi

vel provinciae de praefecto, vel alio Superiore: Congregatio respondit Concilium non jubere, ut semper fiat electio; sed quando facienda erit, servanda est forma praescripta dicto capite 6.

52 Quoad secundam quaestionem videtur respondendum, constitutionem, quae tribuit facultatem deputandi Vicarium in casu mortis praepositi, habere etiam locum in casu agitudinis, 53 cessionis, vel absentiae, & c. quia huiusmodi casus in hac materia aequiparantur, c. Congregatio, 16. quaest. 7. Ideoque Bart. in l. 2. c. De off. eius qui vic. censet esse locum huiusmodi deputationi propter quodcumque impedimentum officialis. Quod etiam sentit Antonius de Butt. cons. 3. n. 2. et in specie propter infirmitatem Maran. in Spec. par. 4. tit. An sit iudicium ordinarium, n. 17. ubi alios refert. Et propter remotionem ab officio, vel reculationem, Joan. de Plat. in l. 1. post gloss. in fin. c. De primic. lib. 1. 2. & Cardin. in Clem. 1. num. 13. de procur. Et generaliter facultatem subrogandi in casu mortis procedere etiam in alijs casibus similis impotentiae respondit per text. in hoc iure, ff. De vulg. Surd. cons. 236. n. 23. lib. 2. & ante eum Paris. cons. 190. n. 174. lib. 2.

Et propterea S. Congregatio alias consulta an decretum Concilii capit. 10. sess. 25. quo tribuitur facultas Episcopis subrogandi alium in locum iudicis Synodalis defuncti, procedat etiam in casu diuturnae absentiae alicujus ex iudicibus Synodalibus; respondit d. cap. 10. comprehendere etiam diuturnam absentiam, quae morti aequiparatur, cap. Praesentata, de testib. Cardin. cons. 34. facit text. in l. si longius, ff. de iudic. & in c. Quod Sedem, de off. ordin.

DE ELECTIONE.

Cap. Significasti.

S V M M A R I V M.

- 1 Pallium a Sede Apostolica non traditur electo in Archiepiscopum, nisi prius praefectus fuerit, & obedientiam juramentum.
- 2 Reges plures in uno Regno esse possunt.
- 3 Pallium tradit potest per Nuncios, Apocrypharum qui sunt ibidem.
- 4 Juramentum exigere potest per nuncios, seu procuratores.
- 5 Omnis Christi actio nostra est instructio.
- 6 Papa non gerit vicem Dei in conscientia cognoscenda.
- 7 Pallii traditione confertur plenitudo Pontificalis officii.
- 8 Jurare in quibus casibus liceat.
- 9 Papa est supra Concilium, quod latissime probatur usque in fin.
- 10 Concilia non confringunt Papam, sed confringuntur ab ipso, & n. seq.
- 11 Pape sententia standum est si contradicat Ecclesiae, vel Concilio, etiam in materia dogmatum.
- 12 Intellectus c. Sicut, l. 5. dist.
- 13 Papa cur non possit aliquid statuere contra articulos fides semel definitos.

A 4

Pote-

- 14 Potestas ligandi seu legem imponendi non potest esse nisi superioris.
- 15 Concilia omnia per Romanam Ecclesiam auctoritate facta sunt, & rebis acceptum.
- 16 Concilium non dicitur, sed concilabulum, seu conventicula, quod sine auctoritate Romani Pontificis celebratur.
- 17 Concilium legitime congregatum post dissolutionem remanet accephatum & schismaticum.
- 18 Basiliense Concilium post translationem non Synodum Ecclesie, sed jathana, & ministrorum eius synagoga appellatur.
- 19 Auctoritas non est nisi superioris.
- 20 Causa principalis semper est parior esset.
- 21 Concilia non decernunt primatum Romane Ecclesie, sed datum immediate à Domino explicarunt.
- 22 Constituentis Concilii Canon de potestate Concilii in Romanum Pontificem expenditur.
- 23 Constituentis Concilii decreta, quæ ad fidem pertinent dumtaxat à Martino V. confirmata fuerunt.
- 24 Constituentis Concilium qualiter dici potest habuisse immediate potestatem à Christo.
- 25 Basiliense Concilium à Leone X. in Concilio Lateranensi appellatur concilabulum, præsertim post translationem.
- 26 Dicitur præsertim quid importet.
- 27 Basiliensis Concilii constitutiones quæ fuerint à Nicolao V. approbate, aut improbate.
- 28 Papa primatus in Concilio mittit principis juris naturalis, & divini, & n. seqq.
- 29 Ordo potestatis est ut inferiora à superioribus gubernentur, & ad unum tandem redigantur.
- 30 Petrus quando, & per quæ verba fuerit constitutus primus Christi Vicarius, & Papa.
- 31 Petrus non modo pasceudi, sed etiam regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam potestatis amplitudinem habuisse dicitur Concilium Florentinum.
- 32 Papa ubi primam Canonice eligitur à sacro Collegio Cardinalium, supremam à Deo potestatem sine medio consequitur.
- 33 Orbis maior Erbe qualiter esse dicatur.
- 34 Hierarchia in Ecclesia Catholica divina ordinatione instituta est.
- 35 Monarchia præstat inter omnia gubernationum genera.
- 36 Potestas omnium impatiens consortia est.
- 37 Tyrannus oritur sepius ex principatu plurium, quam ex principatu unius.
- 38 Ecclesia militans est exemplata divinitus à triumphante.
- 39 Papa quam gerat personam in Ecclesia ex Bernardi sententia.
- 40 Papa primatus in Ecclesia ostenditur ex pluribus Summarum Pontificum, & sanctorum Patrum testimonio, & n. seqq.
- 41 Ecclesia Catholica non ab Apostolis, sed à Christo primatum obtinet, & n. seqq.
- 42 Papa cum deos iudicaturus à nullo mortalium iudicari potest, sed celo tantum debet innocentiam.
- 43 Hereses in Ecclesia vnde exortæ.
- 44 Pii II. retractatio, & distinctio de primatu Romani Pontificis in Concilio.
- 45 Abbas Panormitanus & Ludovicus Romanus habitus in Concilio Basiliensi tanquam duo orbis syderata.

- 46 Papa primatus in Concilio ab ipsismet Concilio sepius declaratum.
- Marcellinus Papa à Concilio iudicatus non fuit ob defectum jurisdictionis, ibid.
- 47 Intellectus c. Ne no. 1. 13.
- 48 Papa sententia prævalet sententia totius mundi.
- 49 Abbas Panormitanus, & Ludovicus Romanus hostes acerrimi Pontificis Dignitatem, & n. 56.
- 50 Florentini Concilii distinctio de primatu Romani Pontificis in universum orbem.
- 51 Concilia Generalia quomodo Romani Pontificis superioritatem agnoverint, & n. seqq.
- 52 Papa auctoritas in omnibus Conciliis patenter excipitur.
- 53 Confirmatio est manifestam signum superioritatis, & n. seqq.
- 54 Statuta à Papa à Concilio non confirmantur, sed approbantur; seu statuta à Concilio confirmantur à Papa tanquam superioris.
- 55 Papa superioritatem in Concilio qui auctores ex Canonibus, & Theologis tuentur.
- 56 Abbas Archiepiscopus Panormitanus in sub sinate Basiliensi creatus fuit Cardinalis à Felice Andropapa.
- 57 Introducentium in Concilium multitudinem Presbyterorum ob defectum Episcoporum libere contradixit.
- 58 Cardinalis Zabarella quomodo se gesserit erga Romani Pontificis auctoritatem.
- 59 Appellatio est de minori ad superiorem iudicem provocatio.
- 60 Appellari potest à sententia Concilii ad Papam, sed non à converso.
- 61 Appellari non potest à Papa ad Tribunal Christi.
- 62 Appellantes à Romano Pontifice ad futurum Concilium, eorumque conciliarij, & fautores incurruntpenam excommunicationis, & laesamajestatis humanæ, & divine ex Bulla diti II.
- 63 Item declarantur schismatici, & heretici ex Bulla Idem II.
- 64 Concilium est iudex in schismate, cum duo, vel plures contendunt de Pontificatu, & n. seq.
- 65 Concilium cognoscit quando electio papæ non fuit Canonica.
- 66 Item in casu hæresis formalis non autem alterius criminis, etiam notorii, & scandalosi.
- 67 Correctionis fraternelle Regula an sit servanda cum summo Pontifice.
- 68 Papam incidere in crimen hæresis an sit possibile.
- 69 Marcellinus peccavit contra fidei confessionem, sed fidem non amisit.
- 70 Papam in hæresim notorie, & contumaciter laberetur, eo ipso desineret esse Papa.
- Casus nullus reperitur, in quo Concilium habeat auctoritatem in eum, qui certus sit Pontifex, ibidem.
- 71 Papa etiam sponte non potest se Concilio subicere.
- 72 Deus solus potest facere ut aliquis mortalium sit major Apostolico, & n. 76.
- 73 Intellectus. 3. Hinc etiam, 17. dist. Synachus Papa à Concilio non fuit absolutus, sed dimissus tam ex capite innocentia, quam ex defectu jurisdictionis, ibidem.
- 74 Intellectus c. Nunc autem, 2. dist. Sixtus etsi Concilio se sponte subiecit, tamen à Patribus ob defectum jurisdictionis iudicatus non fuit, ibid.
- 75 Intellectus, c. Nos si incompetentes, 2. q. 7.

- Leo Papa quomodo se subiecerit iudicio Ludovici Imperatoris, ibidem.
- 76 Index maior quomodo possit se subicere minori in jurisdictione contentiosa.
- 77 Clericus jurisdictionem iudicis laici propagare non potest.
- 78 Clericus non potest consentire in suum non iudicem etiam Ecclesiasticum sine proprii Episcopi licentia.
- 79 Regulares Sedi Apostolicae immediatè subiecti, nec tacite, nec expresse possunt renunciare privilegio exemptionis.
- 80 Papa non potest alteri committere, ut ipsum excommunicet.

SIGNIFICASTI. Electio in Archiepiscopum Apostolica Sedes non tradit Pallium, nisi prius præstet fidelitatis, & obedientiæ juramentum. Hoc dicit; Primo ponit administrationem, quam confundit. Secundo duplex administrantis motivum, cui respondet. Tertiò, concludit, Jo. Andr.

1 Nota primo, ex illis verbis Reges & regni majores, posse in uno regno esse plures Reges, cap. Ferrus, 1. quest. 1. in superscriptione. Alia tamen littera habet Regem, & vide quod dicam infra, n. 35 & seq.

2 Secundo, nota ibi, ab Apocryphis nostris, Pallium tradi posse per Nuncium: nam Apocrypharii sunt Nuncii seu Legati, ut hic in gloss. prima de quibus sic legitur in sexta actione Concilii Calcedonensis: in omnibus synodis Apocrypharii Apostolici decreta sententias propter summam auctoritatem ejusdem Apostolici & Sedis confirmabant, & subscribebant, quia aliter nullum robur habebant, ut post Iud. in l. b. de Conventibus, in ver. Apocrypharia, 1. quest. 7. & in auct. quomod. oport. Episc. si verè in proposita ubi gloss. in ver. Apocrypharis, & in Reverendissimi, de sandis, Episc. in ver. Apocrypharis.

Tertiò nota ex illis verbis, juramentum exigi posse per alium, puta per Nuncium, vel Procuratorem, & illi videri juratum, cujus nomine juratur concord. tex. in cap. Si diligenti, inf. de præscrip. & in c. Equa, de jurejur. & in juramento fidelitatis probatur in cap. 1. Verum, de stat. regal. in 6. & in Clem. 1. de jurejur.

Quarto, nota in ver. Si conscientiarum factor, ex actibus Christi congruè argui ad nostros, quia omnis Christi actio nostra est instructio, cap. Deus, 2. quest. 1. & c. Qualiter, inf. de accus.

Quinto nota ex illis verbis: quorum conscientias non videmus, Papam non gerere vicem Dei in conscientias cognoscendis, cap. Vn. de Eccles. benef. Ad do cap. Sicut, in fin. & cap. Tria nos, de Simon. c. Humana, 2. quest. 5. & c. Brabes, ant. 2. dist.

Sextò nota ex ver. Prælationem, Pallij traditionem esse quandam Prælationem, quia per ipsum conferitur plenitudo Pontificalis Officii, c. Nisi, inf. de usu Pallij.

Septimò nota ibi, pro fide, licitum esse jurare

pro fide, pro obedientia, & pro unitate. Adde alios plures casus, ut in gloss. in ver. Pro unitate.

9 Ultimò, nota principaliter ex hæc dicit tali Romanum Pontificem esse supra Concilium, prout deducunt Host. n. 1. Cardin. nu. 5. in 10. ooppo. Anchar. n. 5. Bellam. n. 1. & Abb. n. 3. in 7. notab. Quod efficaciter probat hæc littera. Primo quia cum Reges, & regni majores mirati essent quod summus Pont. in transmissione Pallij ad Archiepiscopum Panormitanum exigeret ab eo juramentum fidelitatis, & motivum admirationis fuisset inter cetera, quod in Conciliis non inveniretur statutum, ut præstari deberet hujusmodi juramentum, Paschalis hæc oppositionem confutat tanquam frivolam, ut ex ipso modo loquendi apparetibi: (Ajunt in Conciliis statutum non inveniri, quali Romana Ecclesie legem Concilia ulla præferunt; inveniunt hoc esse falsum,) cum omnia, & c. ut hic per Host. in ver. Præstare. Unde ut not. Abbas Antiqu. n. 2. in fin. Concilianon constringunt Papam, & Abb. Panor. n. 3. (Nota, inquit, quod Concilia generalia non sunt supra Papam, unde non possunt statuendo præfigere legem Papæ;) libdens hunc textum satis esse in hoc notabilem, & quod die allegari, præsertim ubi disputatur de preterita Papæ, & Concilii. At de converso summus Pontifex bene constringit Concilium, cum illius statuta immutat, & corrigat, cap. Statutum de rescript. lib. 6. ut hic Jo. Andr. numer. 10. ad quod est gloss. notab. in cap. Vbi periculum, in ver. Concilio, inf. eod. lib. 6. ubi dicit æquum non esse ut constitutio Conciliaris revocetur absque requisitione Concilii, sed tamen de plenitudine potestatis Papam id facere posse, cum sit super omnia Concilia, & allegat textum hic, & dictum gloss. pluribus comprobat Turrecrem. in Summ. de Eccles. lib. 3. cap. 24. & c. 44. & propterea secundum Joan. Andr. in ver. Robur. n. 9. standum est sententiæ Papæ, si contradicat Ecclesie, vel Concilio, de hoc cap. Sicut, 4. dist. cap. Sicut, 15. dist. cap. penult. 19. dist. c. Nemo, 9. quest. 3. & cap. Quodcumque, 24. q. 1. & sequuntur Butr. Card. Anchar. & alij proximè citati. Unde patet ineptè Cardinalem, in cap. Inter cetera, n. 1. inf. de off. ordan. docuisse modum constringendi Papam per legem Conciliarem, nempe statuendo ut ligetur legibus Concilii, nec possit contravenire; loquitur enim contra expressam litteram hujus Decretalis, & contra textum apertum, in cap. Innotuit, ver. Quamvis autem Canon. Lateranensis Concilii, inf. eod. ut notat Præpos. in Summ. 15. dist. n. 73. ad quod vide quod dixi in c. 1. à n. 53. inf. de patris.

Prævalet autem sententia summi Pontificis sententiæ Concilii, etiam in materia dogmatica, ut probat S. Thom. in 2. 2. quest. 1. art. 10. & notant hic Card. & Abb. ad ejus enim auctoritatem finaliter spectat determinare ea quæ sunt fidei, ad quem majores, & difficiliore Ecclesie quaestiones referuntur, cap. Multis, 17. dist. cap. Hac est fides, cap. Est aliud, c. Quotiens, & per totam, 24. quest. 1. c. Majores, inf. de Bapt. S. Tho. ubi supra, & in opus. contra errores Graecorum, & Sylvest. in ver. Fides, n. 2.

Et propterea quod dicitur in gestis primæ Synodi Ephesinæ, quod perle & Symbolo Nicænz Syno-

Synodi decrevit, S. Synodus aliam fidem nulli licere sub pena anathematis proferre, vel conseribere, vel componere præter diffinitam à SS. Patribus, quim Nicæna congregati sunt cum Spiritu sancto. Quod etiam reiteratur in gestis Calcedonenſis Synodi, se extendit ad privatas tantum personas, quarum non est determinare de fide, non autem ad summum Pontificem, qui propterea non prohibetur novam editionem Symboli facere, non quidem aliam fidem continentem, sed eamdem magis expositam, ut idem S. Thom. declarat, d. art. 10. ad 2. juncto argumento contrario.

12 Nec habenda est ratio Bellam. & Præpos. qui contrarium scripserunt, in cap. Sicur, 1. s. dist. sententiam Concilii; siquidem moventur ex littera, d. cap. Sicur, ibi. Quia dum universali consensu sunt constituta, se & non illa destruit quisquis præsumit abolere quos ligant, & ligare quos absolvent circa articulos fidei. Sed hæc auctoritas præterquam quom non se extendit ad Pontificem Maximum, ut supra proxime dictum est; ad summum probatà quoquam immutari non posse articulos fidei semel in generalibus Conciliis diffinitos, & ita etiam loquitur gloss. fin. ibid. licet in alium sentium detorqueatur à Bellam, quia gl. non dicit in discordia inter Papam, & Concilium prævalere sententiam Concilii in materia fidei; hoc enim est falsum, ut ex dictis constat, sed tantum dicit Papam non posse statuere contra articulos fidei qui semel in Conciliis Occumenicis sunt diffiniti, quod verum est; nam, ut ait Zofimus Papa, in cap. Contra, 2. s. quæst. 1. Contra statuta Patrum (id est de articulis fidei, ut ibi exponit gloss.) condere aliquid, vel mutare, nec hujus quidem sedis potest auctoritas. Sed hoc non provent ex eo, quod sententia Concilii præponatur sententiæ Papæ; sed quia fides una est, & incommutabilis, ut inquit Leo, & Augustinus relati à Turrecrem, in cap. Domino sancto, n. 2. s. dist. & pluribus rationibus confirmat Cardinalis Alban. in tract. de potestate Papæ, & Concilii, par. 2. n. 90. & seq. n. 2. 49. Ideoque quidquid semel fuit articulus fidei, semper fuit, & erit articulus fidei, ut dixit Archid. in cap. Canonem, n. 6. 1. s. dist. & DD. in c. Cum Christus, inf. de heret. Unde etiã fit ut quamvis statuta Papæ non ligent successorem, quia par in parem, &c. cap. Imoruit, inf. eod. tamen quæ semel magistraliter, & ex Cathedra ab uno Pontifice sunt diffinita, à successore infringi non possunt, quia alioquin fides non esset una; & sedes Apostolica, quod impium est asserere, in fide errasse convinceretur, ut dicit rex. in cap. Sunt quidam, 2. s. quæst. 1. Ad idem, cap. Licet ex quadam, de rescrib. cap. Licet, 3. d. dist. cap. Placuit, & cap. Subdiaconus 77. dist. & docet S. Thom. quodlib. 4. art. 13. & Turrecrem, in d. cap. Sicur, n. 2. & seq. 1. s. dist. & Cardinal. Abbas d. n. 249. Si igitur summus Pontifex constringit Concilium, sed non constringitur ab ipso, ut hic deciditur, necessario sequitur ut absolute sit supra Concilium, quia potestas ligandi, seu legem imponendi non potest esse nisi superioris, cap. Sicut, & cap. Cum inferior, inf. de major. & obed. cap. Inferior, 2. 1. dist. ibi: Nam non posse

quemquam qui minoris auctoritatis est cum qui majoris potestatis est iudicium suum addicere, aut propriis diffinitionibus subjugare. Et notat. Anron. de Butr. in c. Cum latic, n. 2. de reb. Eccles. non alienan. & Turrecrem, in c. Sancta Romana, 1. s. dist.

15 Deinde hæc littera probat superioritatem Papæ in Concilium in ratione illa, ex qua deducit Concilia non præfigere legem Papæ, videlicet quia omnia Concilia per Romanæ Ecclesiæ auctoritatem facta sunt, & robur accipiunt, concordat cap. 1. 2. & per totam 17. dist. Unde Pelagius secundus ad Episcopos, qui conveniant ad Concilium universale vocati à Joanne Patriarcha Constantinopolitano epist. 1. cap. 1. Sic ait: (Multis Apostolicis & Canonicis, atque Ecclesiasticis instrumitur regulis non debere abique sententia Romani Pontificis Concilium celebrari. Quapropter redentem Concilium, sed vestrum conventiculum, vel Conciliabulum castatur; & quicquid in eo adum est, irritum habetur, & vacuum.) referunt in cap. Multis, ead. dist. Et verbum illud, sententia, exponunt pro auctoritate, & consensu, Hugo, Archid., & Turrecrem. & verbum illud, castatur, exponunt id est ipso iure cassum est, & inutile. vel dignum est cassari de facto, ne idcirco crederent aliquid vigoris habere. Id quod pluribus sanctorum Patrum testimonis, & auctoritatibus confirmat, & ab objectis tueretur Cardinal. Alban. in ead. tract. de potestate Papæ, & Concilii par. 2. à n. 188. usque ad n. 220.

17 Quod adeo verum est, ut etiam ab initio Concilium fuerit auctoritate Apostolica congregatum; tamen si postea per Romanum Pontificem dissolutum, aut aliò translatum fuerit, ex eo tempore remaneat acephalum, & schismaticum, nec fit amplius Concilium, sed Conciliabulum, cap. Clericus, 2. 4. quæst. 3. cap. Submittitur, ibi: alioquin acephalum liquet esse Concilium, 1. 1. dist. Et fuit diffinitum in Concilio Lateranensi novissimo sub Leone X. s. 1. tom. 4. Concilior. par. 2. pag. 120. col. 2. Unde Julianus Cardinal. S. Angeli, qui ab initio fuerat Apostolicæ sedis legatus in Concilio Basileensi, post illius dissolutionem, seu translationem ab Eugenio factam differens cum Anea Sylvio, dicebat illud non Synodum Ecclesiæ, sed Sathanæ, & ministrorum eius Synagogam, ut referunt in constitutione Pii II. De qua infra, n. 44. Cujus quidem assertionis evidens est ratio, quia corpus mysticum Ecclesiæ, & Concilii quodcumque præciderat à capite, remanet acephalum, c. Nulla ratione, 9. 3. dist. & notat Hostien. in cap. Cum non ignores, n. 7. vers. Sed tres persone, infra de præben. Ad quod referunt aurea verba Cypriani in tract. de simplicit. Prælat. relata in cap. Loquitur Dominus 2. 4. quæst. 1. (Loquitur Dominus ad Petrum: Ego dico tibi quia tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam, super unum ædificabo Ecclesiam.) Et infra (Episcopatus unus est, cuius à singulari in solidum pars tenetur. Ecclesia una est, quæ in multitudinem latius incremento fecunditatis extenditur, quomodo solis multi radii sunt, sed robur unum tenaci fundamenti radice. Et quomodo de fonte uno rivi plurimi defluunt, numerositas licet diffusa videatur exundant

dantis copie largitate, unitas tamen servatur in origine. Avelle radium solis à corpore, divisionem lucis unitas non capit. Ab arbore frangere ramum, fructus germinare non poterit. A fonte præciderit rivum, præcisus arefcit. Sic & ecclesia Domini luce perfusa per orbem totum radios suos porrigit; unum tamen est quod ubique diffunditur, nec unitas corporis separatur. Ramos suos in universam terram copia ubertatis extendit, proficentes largitur rivos latius pandit; unum tamen caput est, & origo una, & una mater fecunditatis successibus copiosa.) Hæc Cyprianus. Si ergo, ut dicebamus, Concilia omnia universalia non aliter congregantur, & fiunt, quam per Romani Pontificis auctoritatem, & ab ipso tantum accipiunt robur, ut hic deciditur, necessario hinc sequitur ut Rom. Pontifex sit supra Concilium; quia auctoritas non est nisi superioris, ut hic per Host. in ver. Auctoritas, & causa principalis semper est potior effectu. S. Thom. in 1. 2. quæst. 66. art. 6. ad 3. Nam præterquam quod unum quodque tale, & illud magis, Authen. Multo magis, & ibi Bald. C. De sacrosan. Eccles.

21 Nec refragatur, hinc etiam, 17. dist. 161. quia eius sedi primus Petri Apostoli meritum, deinde secuta jussione Domini Conciliorum venerandorum auctoritas singularis in Ecclesiis tradidit potestatem; nam, ut ibi est adnotatum, Concilia propriè non dederunt primatum Romanæ Ecclesiæ, sed explicatur datum à Domino, ut innotuit illa verba secuta jussione Domini: ab ipso enim Romana Ecclesia primatum habuit, & non à Conciliis, ut legitur, in cap. Quamvis 2. 1. dist. & in cap. Omnes, 22. dist. & notat gloss. in d. s. Hinc etiam, in verbo, Iussione Domini, Petr. de Monte in sua Monarchia Conciliorum in princip. & Turrecrem. in Sum. de Eccles. lib. 2. cap. 38.

22 Non male etiam quod refert Platina in vita Joannis XXIII. citatus à Felin. in cap. Nonnulli, n. 3. vers. Sed præ majoritate Papæ, de refer. videlicet fuisse decimum in Concilio Constantiensi Concilium Generale legitime congregatum habere statim potestatem à Christo, quo fundamento posito Patres asserunt Pontificem Concilio subjici. Hic Canon habetur inter acta Concilii Constantiensis s. 4. & 5. tom. 3. Concil. par. 2. pag. 845. & 850. & repetitus fuit in Concilio Basileensi s. 2. tom. 4. Concil. par. 1. pag. 20. in hæc verba, (Declarat quòd ipsa Synodus in spiritu sancto legitime congregata. Generale Concilium faciens, & Ecclesiam militantem representans, potestatem immediate à Christo habet, cui quilibet cuiuscumque status vel dignitatis, etiam si Papalis existat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti schismatis, & ad generalem reformationem Ecclesiæ Dei in capite, & in membris.) Verum hunc Canonem, ex cuius verbis incredibile est quanta fit exorta perturbatio in Ecclesia, & quam multi conati sint supremi Capituli imminuere auctoritatem, multis argumentis probat fuisse irritum, ac nullum ex defectu potestatis Cardinal. Alban. de potestate Papæ, & Concilii, par. 2. n. 82. cum pluribus seqq. & præsertim n. 221. & seqq. & ante eum Card. Turrecrem, qui ponit multa notata digna contra validitatem illius Canonis in

23 Summ. de Eccles. lib. 2. cap. 99. & Card. Jacobat. in tract. de Concilio lib. 5. pag. 304. Et idcirco Martinus V. confirmavit ea tantum decreta Constantiensis Concilii, quæ ad fidem pertinent, ut legitur in 4. s. & ut. s. v. s. Quibusvis facta tom. 3. Concilior. par. 2. p. 944. col. 1. Ex quo sequitur Italia omnia in sua permanerint inhrmitate, sig. cap. Donne, de præsumpt. & l. Cum Prator. ff. De iud. Card. Alban. ubi supra, n. 248.

24 Præterea dicit potest Concilium Constantiensis idcirco declarasse se immediatè habere potestatem à Deo, quia cum nullus tunc esset certus Pontifex, & ob illud schisma Ecclesiæ maximum periculum immineret, & res omnino moram non pateretur, Pontificia potestas erat calu ad Concilium devoluta; atque ideo illa potestas à Deo dependebat, ut declarat Cardinal. Alban. d. par. 2. n. 47. post Turrecrem. in Summ. de Eccles. lib. 2. cap. 99.

25 Nec refert quod idem decretum fuerit postea ad litteram repetitum in Concil. Basiliensi s. 11. ante illius dissolutionem; siquidem postea Leo X. in Concilio Lateranensi s. 11. dum cassavit pragmatice sanctionem editam in Concilio Basiliensi, dixit illud fuisse Conciliabulum, seu potius conventiculum, quæ præsertim post translationem Concilium amplius appellari non merebatur. Quæ verba satis clarè innouunt Concilium Basiliense, etiam ante translationem, saltem in aliquibus non fuisse legitimum, ponderando dictionem illam præsertim, de cuius natura est implicare casum magis dubitabilem, & exprimere casum minus dubitabilem, & denotare indentitatem etiam in casu contrario non expresso, l. 3. juncta gloss. in ver. Præsertim, ff. De liber. homin. gloss. in cap. Continebatur, in ver. Præsertim, inf. de despon. impub. r. Quintil. Mandof. post alios, quos citat, in reg. de subrog. collat. q. 6. n. 2.

27 Præterquam quod cum Felix V. Antipapa schismaticus ad unitatem, & concordiam Ecclesiæ componendam hortatu Frederici III. Imperatoris pseudo Pontificatum resignasset, adaque omnia Basiliensis Conciliabui suo ipsius iudicio quali improbasset, Nicolaus V. Pacis gratia approbavit eas constitutiones quæ de beneficiis Ecclesiasticis editæ, ac promulgatæ fuerunt; reliqua omnia, quæ aliorum Conciliorum decretis, & constitutionibus non sunt diffinita rejecit, & improbat, ut in Bulla quæ incipit, Ut Pacis, edita Spoleti, 1449. 14. Cal. Iulij quæ habetur inter acta Concilii Basiliensis tom. 4. Concil. par. 1. pag. 196. Rationes autem cur hæc Synodus etiam ante dissolutionem ex parte fuerit reprobata, recensentur eod. tom. pag. 406. & latius à Turrecrem. in Summ. de Eccles. lib. 2. cap. 100.

28 Sed præter rationes à posteriori, quæ ex hæc decretali colliguntur, Romani Pontificis primatus in Concilium nititur principis juris naturalis, & divini; adeo ut contrarium asserere sit error in fide. Nam divina providentia, quæ cuncta gubernat, & nihil negligit eorum quæ creavit, non est putanda inordinatam reliquisse militantem Ecclesiam, cap. Miramur, 16. dist. cap. Ad hoc, & ibi Turrecrem. d. 9. dist. quæ cum sit sponsa Christi dilecta; Clem. 1. de Summ. Trin. & s. Cathol. Concil. Trid. cap. 1. de sacrosan. Missæ, s. s.

fess. 22. profecto à Deo est, & ordinem habet, dicente Apostolo ad Rom. 12. Quæ à Deo sunt ordinata, confusa esse non possunt. Requirit autem ordo ut inferiora à superioribus gubernentur, cap. Inferior, 2. 1. dist. cap. Quinque in sum. de maior. & obed. Clem. Ne Romani, de elect. sanctus Thom. in Opus. 3. cap. 149. & ad unam tandem deveniatur tanquam principem, & moderatorem cunctorum, quæ infra se sunt, cap. Legimus, circa med. vers. Quod autem postquam electus est, 93. dist. gloss. in cap. Luc. et secundo, in ver. ad concordiam, 45. dist. Odo enim potestatum est ut ad unum redigantur, ut inquit Præpos. in cap. In apibus, in princip. 7. quæst. 1. quod dilucide explicat gloss. in Clem. fin. in ver. Ecclesia, de heret. post D. Thom. in 2. 2. quæst. 104. art. 1. quia sicut operationes rerum naturalium procedunt ex naturalibus potentis, ita operationes humana procedunt ex humana voluntate. Oportuit autem in naturalibus ut superiora moverent inferiora ad suas actiones per excellentiam naturalis virtutis collata divinitus, sic oportet in rebus humanis ut superiores moverent inferiores per suam voluntatem ex vi voluntatis divinitus ordinata. Istorum autem moventium unus est supremus. Omnes igitur sunt subiecti motioni illius Hæc gloss. Quod latius prosequitur Turrecrem. in Summ. de Eccles. lib. 2. cap. 2. Itaque sicut in Apibus Princeps unus est, & Grues unam sequuntur, d. cap. In apibus 7. quæst. 1. Ita & in Ecclesia militanti unus est omnium moderator, & arbiter, à quo tanquam capite omnis in subiecta membra potestas, & auctoritas derivatur, quæ à Christo Domino sine medio in ipsum inluit, cap. Quæst. 2. 1. dist. cap. Omnes, 22. dist. cap. fundamenta, inf. eod. lib. 6.

30 Hanc autem supremam auctoritatem certè non in alium tanquam sui exercitus ducem Christus principaliter derivavit, quam in suum Vicarium, qui primus fuit Petrus, cui commissam novimus Domini Gregis curam, cap. In novo, 2. 1. dist. & habetur hic in text. & late probat Turrecrem. in Summ. de Eccles. lib. 2. cap. 15. Nec duos, pluresve Petros Evangelistæ commemorant, nec duos aut plures instituit Dominus, qui suum locum tanquam capita tenerent æqualia, sed unum constituit, ut verticem, ac ducem, & Pastorem universi gregis, Simonem Petrum, cui soli Math. 16. dicit: Tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo ecclesiam meam, & tibi dabo claves Regni celorum: & quodcumque ligaveris super terram erit ligatum & in calis, & quodcumque solveris super terram erit solutum & in calis, c. Ita Dominus, 19. d. c. Quamvis, 2. 1. dist. cap. Sacrosancta, 22. dist. cap. Solita, de maior. & obed. Extravagans Vnam sanctam, eod. tit. Neque enim dixit, & non fecit qui solus est verax, Joanni 14. cap. Si consueverunt, & c. Qui contempra, 8. dist.

Implet autem promissa cum post resurrectionem dicit eidem Petro, Pascite oves meas, Jo. 2. 1. quibus verbis eum creavit Papam, & Vicarium suum, ut hæc norant DD. & præcipue Abb. & Dec. in 3. 2. 2. & filiis Turrecrem. in Summ. de Eccl. lib. 2. cap. 2. 9. eique non modo pascendi, sed etiam regendi & gubernandi vniuersalem Ecclesiam potestatis amplitudinem attribuit, ut

Patres tam Græci quam Latini in Concilio Florentino solemniter diffinierunt, sicut inferius patebit, n. 50. Quæ verba nulli alteri seorsim dicta legantur nisi Petro, ut in Petro qui solus pro Domino in periculo confiduto exemit gladium, unitas, & summa contineretur auctoritas.

Præterea uni Petro dictum est Ioan. 21. Tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Caput, ut ait Anacletus in c. sacrosancta, 22. dist. & notat Turrecrem. in c. Non autem, n. 5. vers. Quarto, 7. quæst. 1. Nec alius à Petra dictus est Petrus, nisi Simon, ut intelligeremus unicum esse veræ solidæ Petræ, idest Christi, ut Paulus exponit, Locum tenentem Simonem Petrum, sic fundas ecclesiam non in loco, sed in persona Petri, cap. Qui Cathedralam, 93. dist. gloss. in extravag. Extravagabile Ioan. XX. 1. in ver. Romana Ecclesia.

Rursus Ambros. ait: Et hi alii imperatur, ut laxarent retia suas: soli tamen Petro dicitur, Duc in altum, Math. 16. hoc est in profundum dispersionum, Item ut Bernardus inquit, lib. 2. de consid. c. 9. (Discipuli navigabant, & Dominus apparebat in litore, sciens Petrus quia Dominus est, in mare se misit, & sic venit ad ipsum alius navigio pervenientibus.) Quis illud nempe signum singularis Pontifici Petri, per quod non Naven unam, ut cæteri quique suam, sed seculum ipsum suscepit gubernandum. Mare enim: aculum est, Naves Ecclesie. Demum uni Petro dicitur Luc. 22. (Ego rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua; & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.) Unde soli Petro tributam fuisse potestatem diffinienti cum iudicio infallibili, fuisse Deo dante probabimus in c. Majores, inf. de bapt. s.

32 Itaque Petrus, & successores ejus Romani Pontifices Primatum in Ecclesia tenuerunt, & quamprimum quique canonicè electus est à sacro Collegio, supremam à Deo potestatem sine medio consequitur, & per ordinem in omnem diffusit Ecclesiam, c. Quamvis, 2. 1. dist. & cap. Licet de vitanda, inf. eod. lib. 6. Nam Ecclesia Romana instituit quidem omnes Ecclesias sive Patriarchales, sive primatiales, sive Archiepiscopales, sive Episcopales, & omnes Prælatos; sed ipsam ille solus fundavit, & supra firmam petram dei mox nascentis erexit, qui Petro æterna vitæ Clavigero terreni simul, ac cælestis Imperii iura commisit, ut legitur in c. Omnes, 22. dist. & not. gl. & DD. in §. Hinc etiam, 1. 1. dist.

33 Nec refert quod orbis major sit Urbe, ut dicit Hieronymus in c. Legimus, 93. dist. liquidem salva reverentia glossatoris, Hieronymus, ut clarè colligitur tam ex Epistola, quam ad Evandrum scribit, quam etiam ex glossa ibi, non loquitur de auctoritate potestatis, seu jurisdictionis orbis respectu Ecclesie Romanæ, sed de auctoritate consuetudinis, quæ tanto majoris auctoritatis esse dicitur, quanto generalior est, sicut de Canonibus scripturis dicit Augustinus in cap. In Canonibus, 19. dist. secundum quam regulam, non est dubium quin consuetudo orbis major sit, quam consuetudo Urbis, ut declarat Turrecrem. in c. Sicut, n. 10. vers. Ad quam tam, & in cap. Inq. n. 4. vers. Ad primam, 1. 5. dist.

34 Est igitur Ecclesia ut Castorum acies ordinata,

ut in c. 4. de Sacram. Ordin. s. ff. 23. Concil. Trid. adeo ut si quis dixerit in Ecclesia Catholica non esse Hierarchiam divina ordinatione institutam **35** anathema sit, can. 6. episcopi s. ff. Et cum Deus voluerit eandem Ecclesiam, quam fundavit sanguine suo usque ad finem mundi perdurare, & Math. ult. c. Videntes, 12. quæst. 3. fateri oportet in ea id regimen institutum fuisse, quod optimum censetur, ut post S. Thom. in 4. contra Gent. tradit Turrecrem. in Summ. de Eccles. lib. 2. c. 2. At verò inter genera gubernationum communis omnium sententia est præsertim Monarchiam, de quo est text. not. in l. 2. §. Novissime, & ibi omnes not. ff. De origin. jur. & docet Aristotel. in 3. c. 8. Ethic. & in 3. politic. S. Thom. in prima part. quæst. 103. art. 3. & in 2. 2. quæst. 50. art. 1. ad 2. Præpos. in his terminis in Summ. 1. 5. dist. num. 7. & Turrecrem. loco cit. Bart. in suo tract. de Regim. civit. Bald. in 1. constit. Roman. col. 2. vers. Item consuetudo Dominorum. Eggit. de Roman. in tract. de Regim. Principum Boer. in tract. de custod. Clavium, numer. 53. ubi testatur ita omnes tenere. Unde Aristoteles 12. Metaph. in fin. Entia, inquit, nolunt male gubernari; non est bonum pluralitas Principatum, unus ergo Princeps:

36 & August. in lib. de nupt. & concupiscen. Principatus magis naturalis unius in plures, quam in unum potest esse multorum. Et idem August. inc. quod autem, 23. quæst. 7. Natura principiorum amat singularitatem; & omnis potestas impatiens consortis est. Hinc S. Thom. opusc. 20. c. 5. docet tyrannidem sæpius oriri ex principatu plurium, quam ex Principatu unius; & Hieron. in c. in apibus, 7. quæst. 1. Roma, inquit, ut condita est, duos fratres simul habere Reges non potuit, & parricidio decedat. In Rebecca utero Elau, & Jacob bella gesserunt Genes. 25. & 26. cap. 1. 79. dist. Et Roboam & Jeroboam Regnum Iudæ, & Israel in malum eorum dividerunt; Regum 12. Et propterea Romani quibus eiecit Regibus duos annos Consules Tribunos adiecerunt, & alios Magistratus inveniunt; in adversis tamen casibus, & gravioribus bellis unum constituerunt Dictatorem, cujus dicto non liceret adversari; & hæc dictatura etsi ab initio temporalis; tamen in Julio, & successoribus ejus perpetua effecta est. Nec unquam Romana res admirabilior, aut celsior fuit, quam sub Augusto Cæsare, quando universis orbis unius ditioni parebat, Luc. 2. quo tempore natus mundi Salvator Monarchicum regimen cæteris prætulisse videtur gubernationibus. Ad hoc c. Fundamenta, §. Ne autem, inf. eod. lib. 6. & quod not. Bald. in prom. Decretal. nu. 2. Id ipsum adstruit totius fere orbis consuetudo, cujus maximam partem gubernant Reges sive Christianos intueamur, sive Barbaros; & civitates aliquot, quæ se liberae profitentur; non possunt tamen effugere quin unum præferant alijs, eique tanquam Capiti pro tempore obediant. Facit text. in c. Quoniam in plerisque de off. ordin. in cap. Duo ista, 23. quæst. 4. & in l. si plures; §. Quod in tutoribus; ibi, Sanè cum facilius unus tutor, ff. De admin. tutor. ubi gloss. illud tritum recenit: Segnius expediunt commissa negotia plures.

37 Quinimò in Ecclesia ipsa triumphante quamvis & Angelorum diveris sint ordinis, & sanctorum Spirituum Choribus est tamen omnia Rex **38** Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decretal.

æternus Deus. Apocal. 21. cap. Principium, §. Omnis lapis, de panis, dist. 2. quia propterea ad Ecclesiam triumphantem Ecclesiam suam militantem inlucit, cap. Ad hoc, 89. dist. cap. Fundamenta, inf. de elect. lib. 6. Unde Dionys. in c. 6. Eccles. Hierarchia; Nosstra enim, inquit, Hierarchia à Deo traditis ordinibus sanctè disposita, sanctis, & cælestibus Hierarchijs conformis est. Quod optimè explicat gloss. in Clem. fin. in ver. Ecclesia de heret. in hæc verba: Et enim Ecclesia exemplata divinitus à triumphante dicente Joanne in Apocahyp. 21. in princip. Vidi Hierusalem sanctam novam descendentem de Cælo, & c. & Moysi dictum est Exod. 25. Ut omnia faceret secundum exemplar tibi monstratum in Monte: cum igitur in Ecclesia triumphante sit unus Princeps supremus, cujus obedientia tota ipsa Ecclesia perfectissimè est subiecta, scilicet Deus, necessario sequitur toti militanti unum supremum Principem præsidere, scilicet Papam, cujus præceptis omnes obedire tenentur, & hoc est de necessitate salutis, ut in extravag. Bonifacii unam sanctam, & fortius in ijs, qui sunt perfecti, 22. g. 2. cap. Ne quis. Inde prædictum fuit Osee 1. Congregabuntur filii Israel pariter, & ponent sibi Caput unum; & Ioan. 16. Fiet unum ovile, & unus Pastor, de Baptis. c. Licet, & infra de sent. excomm. c. 1. cum concord. Hæc gloss. Quo argumento ad ostendendam Pontificis Maximi superioritatem in Concilio unum etiam Turrecrem. in c. Non autem, n. 5. vers. Tertio idem ostenditur, 7. quæst. 1. & in Summ. de Eccles. lib. 2. cap. 1. & 2. & Præpos. in Summ. 1. 5. dist. nu. 7. Quinimò & Pius II. in constit. infernus referenda.

Unum ergo in Ecclesia est caput, & unus princeps; quia pax populi ex uno rectore dependet, pluralitas principum discordiam parit, d. cap. In Apibus 7. quæst. 1. Unde pacis autor dicit Ecclesie suæ regimen pacis amicum, idest Monarchicum sub B. Petro, & successoribus ejus administrari cuncta præcipiens clavibus illi commissis, & Cura gregis demandata. Sicut etiam in veteri testamento unus fuit in regimine Paradisi, scilicet Adam, Genes. 2. Unus in regimine Arcæ, scilicet Noè; unus in ducatu filiorum Israel, idest Moyses; unus Josue post eum; unus Sacerdos in Tabernaculo, idest Aaron; unus David, unus Salomon, &c. Unde Bernardus de considerat. ad Eugenium III. lib. 2. cap. 9. (Indagemus, inquit, adhuc diligentius quis sis, quam geras videlicet personam in Ecclesia Dei: Tu es Sacerdos magnus, summus Pontifex, tu Princeps Episcoporum, tu hæres Apostolorum, tu primatus Abel, tu gubernatu Noè, Patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, iudicatu Samuel, portellare Petrus, unctione Christus, Tu es, cui Clavestraxia, cui oves credite sunt. Sunt & alii quidem Janitores, & Gregum Pastores; sed tu tanto gloriosius, quanto & differentius utrumque præ illis nomen hæreditasti. Habent illi assignatos sibi greges singuli singulos, tibi universos credidit, uni unus, nec modo ovium, sed & Pastorum, tu unus omnium Pastor.) Hæc Bernardus.

39 **40** Accedunt prædictis quamplures summorum Pontificum, & Sanctorum Patrum diffinitiones & inter cæteras Deure. 17. (Si difficile, & abiquam

gum apud te iudicum esse perhexeris inter sanguinem, & sanguinem, causam, & causam, & iudicium intra portas tuas videtur verba variari, surge, & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus, veniesque ad Sacerdotes Levitici generis, & ad iudicem, qui fuerit illo tempore, quareque ab eis, qui indicabunt tibi iudicii veritatem, & facies quodcumque dixerint qui præsunt loco, quem elegerit Dominus, sequerique sententiam eorum, nec declinabis ad dextram, neque ad sinistram. Qui autem superbia non obediens obediens Sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino tuo, ex decreto iudicis, morietur homo ille, & auferes malum de Israel. Quam auctoritatem exponens Innocentius III. in c. Per venerabilem, s. Rationibus, inf. qui sibi sint leg. Sane, inquit, cum Deuteronomium lex secundum interpretetur, ex vi vocabuli comprobatur ut quod ibi decernitur, in novo testamento debeat observari. Locus enim, quem elegit Dominus, Apostolica Sedes esse cognoscitur. Et in ira, (Sunt autem Sacerdotes Levitici generis fratres nostri, qui nobis iure Levitico in executione Sacrosancti officii coadiutores existunt. Is vero super eos Sacerdos, sive iudex exiit, cui Dominus inquit in Petro, Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelo, & c. Eius Vicarius, qui est Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech constitutus à Deo iudex vivorum & mortuorum.) Et infra (Cujus sententiam qui superbiens contempserit obviare, mori praecipitur, id est per excommunicationis sententiam velut mortuus à communione fidelium separari.)

41 Anacleus à Petro Apostolo Presbyter ordinatus, in c. Sacrosancta 22. dist. Sacrosancta Romana, & Apostolica Ecclesia non ab Apollolis, sed ab ipso Domino Salvatore nostro primatum obtinuit, sicut ipse Petro Beato Apostolo dixit: Tu es Petrus, & reliqua. Ergo haec Apostolica Sedes à Domino, & non ab alio est constituta; & sicut cardine officium regitur, sic huius sanctae sedis auctoritate omnes Ecclesiae Domino disponente reguntur.

Zephyrinus in c. Ad Romanam, 2. q. 6. iudicia Episcoporum, majoresque Ecclesiae causa; à Sede Apostolica, & non ab alia sunt terminandae; quia licet in alios transferantur Episcopos, Beato tamen Apostolo Petro dictum est: Quaecumque ligaveris super terram, erunt ligata & in caelis.

42 Ancherus in cap. Facta subditorum, 9. quest. 3. facta subditorum iudicantur à nobis; nostra vero iudicat Deus.

Gelasius in c. Cuncta per mundum ead. cau. & quest. cuncta per mundum novit Ecclesia, quod Sacrosancta Romana Ecclesia de omni Ecclesia fas habeat iudicandi, neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio. Si quidem ad illam de omni mundi parte appellandum est, ab illa autem nemo est appellare permissus. Et infra: Apostolica Sedes sine ulla Synodo praecedente & solvendi quos Synodus in iure damnaverat, & dampnandi nulla existens Synodo quos oportuit habuit facultatem, & hoc nimirum pro suo principatu: quem Beatus Petrus Apostolus Domini voce, & tenuit semper, & retinebit. quod ipsum habetur in canone praecedenti, ex eodem Gelasio ad Faultum legatum,

Symmachus in c. Alorum, 9. quest. 3. Alorum hominum causas Deus voluit homines terminare; sed Sedes istius Praefilius suo fine quaestiois reservavit arbitrio. Voluit B. Petri successores caelo tantum debere innocentiam, & subtilissimi discoloris indagini inviolatam exhibere conscientiam.

Vigilius ad Eutherum can. 1. Licet omnium Apostolorum par esset electio, Beato Petro tamen concessum est ut ceteris praemineret. Unde & Cephas vocatur, quia Caput, & primus est omnium Apostolorum. Quamobrem Sancta Romana Ecclesia primatum tenet omnium Ecclesiarum, ad quam tam sancta Episcoporum negotia, querelae, atque ludibria, ad quam & majores Ecclesiarum quaestiones, quasi ad Caput semper referenda sunt. Eridem Vigilius in cap. Quae se sit. 2. quest. 6. Ipsa namque Ecclesia, quae prima est, ita reliquis Ecclesiis vires suas credit largiendas, ut in partem vocata sint sollicitudinis, non in plenitudine potestatis.

Gregorius omnibus Episcopis per diversas provincias constituit. Quia cunctarum dispositione divina Ecclesiarum curam gerimus, mandamus ut nihil prius de eo, quod ad finem Sanctae Romanae confugit Ecclesiae, ejusque implorat auxilium, decernatur, quam ab ejusdem Ecclesiae praecipuum fuerit auctoritate, quae vires suas ita aliis impartit, ut in partem sint vocatae sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis, referatur in c. Decreto, ead. caus. & quest. Ad idem c. Praecipuum, 12. dist. c. quoniam, c. Militum, & c. Dudum, 3. quest. 6.

Nicolaus in c. Nemini, 17. quest. 4. Nemini licitum est de Sedis Apostolicae iudicio iudicare, aut illius sententiam retrahere permissum, videlicet propter Romanam Ecclesiam primatum Christianum in Petro Apostolo divinitus colatum.

Bonifacius Martyr in c. Si Papa, 40. dist. Si Papa suus, & fraternae salutis negligens deprehenditur inutilis, & remissus in operibus suis, & in super a bono taciturnus, quod magis officit sibi, & omnibus; nihilominus innumerales populos cateratim secum ducit primo mancipio gehennae cum ipso plagis iudicium in aeternum vapulaturus. Huius culpae illibit redarguere praesumit mortalium nullus, quia cunctis ipse iudicaturus à nemine est iudicandus.

43 Cyprianus episc. 3. ad S. Cornelium Romanum Pontificem Neque enim aliunde haeresis oborta sunt, aut nata sunt schismata, quam inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus iudex vice Christi cogitur, cui si secundum Magisteria divina obtemperaret fratrumque universa, nemo adversum Sacerdotem Collegium quidquam moveret; nemo post divinum iudicium post Populi suffragium, post Episcoporum consensum iudicem lenon iam Episcopi, sed Dei faceret. Et plura Sanctorum Patrum testimonia, videlicet Hieronymi, Augustini, Ambrosii, Cyrilli, Chrylologi, & aliorum adducit Turcrem in sum. de Eccles. lib. 2. ser. per tot. & praecipue cap. 15. c. 36. & seqq.

44 Demum Pius II. Romani Pontificis primatum in Concilio apertius delineat in Constitutione, quae incipit, In minoribus aegues, edita 6. Calend. May 1463. in Bull. tom. 1. pag. 321. Cum enim

enim (sicut in ea refertur) Basileense Concilium adivissent duo viri ex Italia Nicolaus Panormitanus Archiepiscopus, & Ludovicus Pontanus Alphonsi Magni Regis Oratores, qui velut duo orbis sidera, & Pontifici juris, & totius Civis Sapientiae duo praecipua lumina, & clarissima censebantur; sique una cum Cardinalibus Eugenio V. in fens ore, scriptoque Concilii gesta extollerent, ut nullus auderet dicta eorum refellere, ipse quoque Pius, tunc Aeneas Sylvius in minoribus agens multa deceptis scripsit de Concilii auctoritate adversus Primatum Romani Pontificis, quae scilicet audivit, & didicit ab his Magistris in Schola Basileensis Concilii, Sed postea cum deposito Eugenio, & creato Amadeo, qui Felix appellatus est, vidisset Felicem à Rege Romanorum non recipi, & cognovisset Eugonium falso de multis accusatum, & Cardinales, qui Basileam venerant ob privatas inimicitias bono, & sancto viro notam incurere voluisse, sed tamen cunctos postea ad eum rediisse, & veniam errati petiisse. Quin & Cardinale S. Angelii, qui partes itidem Concilii tutatus fuerat mutatum in melius auctoritatem Pontificiam defendere: tandem ipse quoque Aeneas lucem veritatis agnovit, & Basileense dogma rejecit; ac demum ad Pontificatum e vestibus praedictam edidit Constitutionem, in qua errorem suum humiliter, & ingenue reprobavit, & scripta respuit, docuitque firmiter tenendum esse auctoritatem Pontificiam esse supra Concilium.

46 Quid plura? Concilia ipsa hoc idem lapsius declarant. Nam in c. Nunc autem, 21. dist. refertur à Nicolao exemplum Marcellini, qui cum in Concilio confessus fuisset se à Pagano compulsum, ut in eorum templum ingressus granathuris super prunas imponeret, nullus Episcopus proferre sententiam in eum ausus est, sed dixerunt omnes, tuo ore iudica causam tuam, non nostro iudicio, sed collige in sinu tuo causam tuam. Et rursus: Quoniam, inquit, ex te iustificaberis, aut ore tuo condemnaberis. Et iterum dicunt: Prima Sedes non iudicabitur à quocumque. Atque ita Praesablinuerunt à iudicio agnoscens defectum jurisdictionis. Concilium hoc habitum fuit in civitate Sinuesana à trecentis Episcopis, ejusque acta super hoc & responsio Patrum habentur tom. 1. Conciliorum General. & Provinc. par. 1. pag. 182. & seqq.

47 Praeterea in generali Synodo Romana, cui praesuit B. Sylvester, sic legitur: (Nemo iudicabit primam Sedem, quoniam omnes Sedes à prima Sede iustitiam desiderant temperari. Neque enim ab Augusto, neque ab omni Clero, neque à Rege, neque à populo iudex iudicabitur.) Qui canonice in vultus Gratiani exemplaribus citetur ex Innocentio, habetur tamen in eodem Concilio Romano, cap. 20. Illudque notari dignum est quod ipsi canon in specie subscripserunt ducenti octuaginta quatuor Episcopi, quadraginta quinque Presbyteri, & duo Diaconi, & Augustinus Constantinus, & Mater ejus Helena, ut habetur ead. tom. 1. Conciliorum par. 1. pag. 260.

48 Refertur totidem ser. verbis in cap. Nemo, 9. quest. 3. ubi gloss. ex illis verbis ab omni Clero, deducit Papam non posse à Concilio iudicari, & allegat hanc decretalem, additque, quod si totus Mundus sententiaret in aliquo negotio contra

Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decret.

Papam, sententiae Papae standum esse per c. Haec est fides, 24. quest. 1. quem glossam sequuntur Bellam. Turcrem, & reliqui Canonista. Et eadem verba ab omni Clero, de universali Ecclesia esse necessario intelligenda. Et sic etiam de Concilio universalem Ecclesiam representante multum argumentis comprobatur ibi Turcre. n. 2. & Alban de potestate Papae parte 1. n. 89. Et fatentur duo hostes acerrimi Pontificiae dignitatis, nempe Ludovicus Romanus in consilio suo 523. & 49 Abb. in tract. de Concil. Basileensi nondum excuso col. 2. Item in Capitulis Niceni Concilii. Oecumenici per Tesilonem, & Theoristam Constantinopolitanum de Graeco in Latinum versis can. 39. sic legitur: (Ille, qui tenet Sedem Romae, Caput est, & Princeps omnium Patriarcharum, quandoquidem ipse est primus, sicut Petrus, cui data est potestas in omnes Principes Christianos, & omnes populos eorum, ut qui sit Vicarius Christi Domini Nostri super cunctos populos, & cunctam Ecclesiam Christianam, & quicumque contradixerit, à Synodo excommunicatur.) Refertur ab Alphonsio Pranso lib. 3. de Concilio Niceni decretis, ead. tom. 1. Conciliorum par. 1. pag. 337. col. 1. Si Papa est super cunctam Ecclesiam Christianam, ergo & super Concilium, quod cunctam Ecclesiam Christianam representat.

50 Item in Concilio Florent. sub Eugenio IV. post sess. 25. tom. 4. Concil. par. 1. pag. 666. sic legitur: (Diffimus sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in Universum Orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse Beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiae Caput, & omnium Christianorum Patrem, ac Doctorem existere, & ipsi in B. Petro ascendendi, regendi, ac gubernandi universalem Ecclesiam à Domino nostro Jesu Christo plenam potestatem traditam esse, quem admodum etiam in gestis Oecumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur.) Haec ibi. Qui distinctioni subscripserunt etiam Imperator Graecorum, & Patres tam Graeci, quam Latini, Rursus in Concilio Lateranensi novissimo sub Leone X. sess. 11. tom. 4. Concil. par. 2. pag. 120. Solum Romanum Pontificem pro tempore existentem tantquam auctoritatem super omnia Concilia habentem, Conciliorum in discordantia, transferendorum, ac dissolvendorum plenum jus, & potestatem habere, neque ex sacrae scripturae testimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum, Sacrosanctum Canonum decretis, sed propria etiam eorundem Conciliorum confessione manifeste constat.

51 Amplius, Concilia ipsa dupliciter agnoverunt se inferiora esse Romano Pontifici: primo quia in statutis universalium Conciliorum ipsius Pontificis patenter excipitur auctoritas, ut dicitur hic in textu in vers. Item omnia. Et concordant c. Dudum, & c. Peregrina, 3. quest. 6. & cap. 21. sess. 25. de reform. Concil. Trid. Auctoritas autem non excipitur nisi Superioris, c. Venientes, infra de iure iur. & d. c. Dudum.

52 Deinde quia Patres consueverunt petere, & obtinere Concilii confirmationem à Summo Pontifice, c. Multis, & c. Concilia, 17. dist. Sicut in specie fecerunt Patres Concilii Piceni, Calcedonenis, Constantinensis, & Tridentini. Idque pluri-

pluribus alijs exemplis; item rationibus, & auctoritatibus confirmat Turrecrem. in cap. Sancta Romana, num. 4. 15. dist. & dixi in cap. 1. numer. 47. vers. Secundo Concilio omnia, infra de radic. Confirmatio autem est evidens signum superioritatis, ut per Bald. in l. fin. numer. 4. vers. Vltimus nota, C. De legib. ubi ait: (Nihil est majus sive sanctius imperio, intellige nisi Apostolatus B. Petri, cum enim Apostolicus confirmet principem, illud est manifestum signum superioritatis, ut in Auth. de de sen. cap. 5. Interim.) Hæc Bald. quem ad propolium primatus Papæ in Concilio adducit Felin. in cap. 1. in fin. vers. Pro dicto Abbatu infra de Reg. & Pac. & Card. Alban. in trad. de test. Papa par. 1. num. 88. Qui propterea hinc deducit ipsam Concilia, dum confirmationem petierunt, se Romano Pontifice inferiora declarasse. Quod satis etiam constat ex Bulla in IV. confirmationis Concilii Tridentini, quæ incipit Benedictus Deus, ibi: (Cum autem ipsa Synodus pro sua erga sedem Apostolicam reverentia, antiquorum etiam Conciliorum vestigijs inhaerens, decretorum suorum omnium confirmationem a nobis petierit.) Et infra ibi: (Cujus auctoritatem etiam ipsa S. Synodus tam reverenter agnovit.) Unde Holt. in cap. Qualiter, il secundo, in princ. infra de accusat. dicit statum Papæ non confirmari à Concilio, quod est inferius, sed solummodo approbati, idque intelligendum fieri ad cautelam, Ad verba statuta Concilii à Papa confirmari tanquam à superiore, cum confirmatio ad superiorem spectet. Et Turrecrem. in d. c. Sancta Rom. nu. 2. vers. Secundo modo 15. dist. (Approbatio inquit, & confirmatio authorizationis, scilicet quæ tribuit auctoritatem, & robur rebus approbatis, prout est approbatio Conciliorum uniuersalium, semper est superioris, sicut principis,) gloss. in cap. Erater noster, 17. quest. 4.

55 Postremo hanc ipsam Pontificis Maximi superioritatem in Concilio latissime tuerentur Petrus de Monte Episcopus Brixienis in sua Monarchia Conciliorum in rubr. de Concilio pre-eminencia, vers. His ita expedita tunc ingrediendam est illud mare magnum, & procellisum, inter tract. communes tom. 2. pag. 75. Andr. Barb. in Clem. Ne Romanus, de elec. ubi à nu. 31. usque ad num. 86. pro superioritate Papæ in Concilio adducit octuaginta septem argumenta, Card. Alexandrinus in summa 15. dist. a nu. 1. usque ad num. 76. & plenius Card. Jacobat. de Concilio lib. 10. art. 7. à nu. 72. ad nu. 134. Et Card. Alban. in tr. de potestate Papæ, & Concilii per tot.

Et ex Theologis, S. Thom. in apus. contra errores Graecorum. S. Antonin. in 2. par. sua summo, tit. 2. cap. 11. Card. Turrecrem. in summa de potest. Ecclesie lib. 2. per tot. & in cap. Si Papa, 40. dist. ubi numer. 2. in hanc sententiam citat Richardum de S. Victoris 2. par. de sacrament. Albert. Magn. & S. Thom. in 4. dist. 19. Alex. de Alez. in 3. D. Bonaventuram in 4. Petr. de Tarrantia, qui fuit Innocentius III. Richard. de Med. Villa in 4. Petr. de Pal. in tractatu suo de potestate Ecclesiastica, & alios plures, Thomas Uualdus lib. 2. de doctrina fidei, & Patrum, & recentius Cardinales Cajetanus, Rossensis, Contarenis, Polus, Osius, Baronius, & Bellarminus. Et inferiorum ordinum Catharinus, Echius, Pi-

ghius, Joannes Faber, Jacobus Laromus, Creteus, Congregius, Jo. Ant. Delphinus, Petrus à Soto, Alphonsus de Calro, Melchior Canus, Raimundus Ruffus, & novissime Nicolaus Sandeus de V. sibi Monarchia Ecclesie, lib. 7. & alii quamplures, qui ex sacris litteris, ex summorum Pontificum decretis, ex antiqua Conciliorum, ex sanctis Patribus, & Ecclesie Doctoribus, ex legibus denique publicis, & approbatis historijs articulum adeo clarè explicarunt, ut de eo nemo amplius dubitare possit, nisi qui per hæresim, & schisma penitus est subversus, ac judicio proprio, ut ait Apostolus, condemnatus.

56 Et quamvis in schismate illo Basileensi non defuerint qui temere contrarium scripserint, ut in specie Abb. Panor. in sermone quem illic habuit incip. Maximum, & in quest. sua incipien. Episcopus, & Ludovicus Roman. qui pro Concilio ibi erat Advocatus consil. 380. Quæstio est, per tot. & conf. 522. & 523. tamen ambo, ut credi potest, conscientia ducti postea se retractarunt ille lectura hujus decretalis, & lacus in sua questione prima. Hic verò in conf. 354. in princ. vers. Et hoc erit verum. Cujus etiam fundamenta in prioribus consilijs funditus everit Turrecrem. in d. cap. Si Papa, 40. dist. præterquam quod Abb. Panor. propria obæcatus passione tuebatur causam suam:

57 nam in schismate fuit creatus Cardinalis à Felice V. Antipapa, & in eo tantum dicitur se gessisse, quod introducendis in Concilium multitudinem Presbyterorum ob defectum Episcoporum contra præscriptum sacrorum Canonum, & præsertim cap. Satis evidenter, 96. dist. liberrimè contradixit, ut testatur Aeneas Sylvius, qui præfens aderat in historia Concilii Basileensis, & Card. Bellarm. de scripturis Ecclesiasticis, Sed & Cardin. Zabarell. licet in schismate Urbani VI. multa effuderit in diminutionem Pontificæ auctoritatis, in suo tractatu de modo supradicti schismatis, 44. & 45. quem possit post cap. Licet, in seod. in eo tamen laudatur quod dum in Concilio Constantiensi publicare constit. de auctor. Concilii sess. 4. & 5. Legere noluit partem illam, quæ est de reformatione capituli, & membrorum, tanquam subrepticam, ut testatur Abb. in præd. leg. tract. de potestate Papæ, & Concilii part. 2. n. 246.

59 Inferitur ex prædictis ut cum appellatio fit de minore ad superiorem judicem provocatio, l. 1. §. Si quis à iudice. ff. De appell. cap. 2. de consuet. lib. 6. à sententia Concilii Generalis possit appellari ad summum Pontificem tanquam superiorem, sed non è converso, quia esset appellare à superiore ad inferiorem contra naturam appellationis, textus est in c. Cuncta per mundum, 9. quest. 3. & in cap. Qui se scit, 2. quest. 6. & notat præpos. in Summ. numer. 72. vers. Ex decretis 61 iminationibus ibi confutatur, & contrarias glossas adducit Card. Turrecrem. Et S. Antonin. post Augustinum de Ancona, & Perrum de Pal. de, quos referent 3. part. tit. 20. cap. 4. §. 3. Facit quod notat Holtien. in cap. Proposuit, de concess. præb. ubi ait, Papam si jaceat in peccato, admoneri posse juxta regulam Evangelii, cui subicitur quantum ad primam partem, dum dicitur, (Si peccaverit in te frater tuus, corripue eum

60 61 62

1459. 15. Calend. Februarii, & excommunicantur quotannis in die Cænz Domini, ut in Bulla Gregorii XIII. Constat, 1583. pridie Nonas Aprilis. Quinetiam decernuntur veri & indubitati schismatici, & de Catholica fide male sentientes in constitutione Julii II. incip. Suscepti regimini, 1509. Calend. Julii. Ex qua constitutione sic appellantes in crimen hæresis inciderere existimat Card. Alban. de potest. Papæ, & Concilii part. 2. numer. 82.

63 Nunc ad conclusionem superius firmatam de superioritate Pontificis Maximi in Concilio dantur à Doctoribus quatuor limitationes. Prima limitatio est in casu schismatici, cum duo, vel plures contendunt de Pontificatu; tunc enim Concilium est iudex competens juxta terminos, cap. Si duo, 79. dist. & ibi gloss. & DD. not. Card. Zabarell. in cap. Licet infra eod.

64 Secunda limitatio est quando electio Papæ non fuit Canonica; Concilium enim cognoscit, cap. Si quis pecunia, 79. dist.

65 Sed adverte quia prædictæ non sunt propriæ limitationes ad regulam; nam ubi plures certant de Pontificatu, cum non appareat quis verè Pontifex sit, omnes occupata dignitate repelluntur; quia paria sunt quid non esse, aut esse, & non a parere, l. Duo sunt Titii, ff. De testament. tutel. l. in lege fundi, ff. De contrahen. empr. Ideoque eo casu non Pontifex Maximus, sed factum potius eligentium judicatur, qui duos ad Pontificatum assumpserunt, ut declarat Card. Alban. de potestate Papæ, & Concilii part. 1. nu. 12. & seq. sic etiam ubi electio Pontificis tanquam irrita reprobatur, Concilium non judicat Pontificem, quia non canonicè electus, ut inquit Bald. in l. fin. C. Senten. resic. non poss. non est Deus in terris, sed Demon, claves non regni cælorum, sed inferni gerens. Nec est Apostolicus, ut dicitur in d. cap. Si quis pecunia, & novissime in constitutione Gregor. XV. de elect. Roman. Pontif. quæ incip. Externi Patris filius: Unde neque eo casu subicitur Concilio, ut per Card. Alban. loco proxime cit.

66 Tertia limitatio est in casu hæresis, quia Concilium est iudex ad præscriptum cap. Si Papa 40. dist. in vers. Nisi deprehendantur a fide devius, & ibi omnes notant. Et in summa 15. dist. & hic in textu. Quod ultimum intellige de modo hæresis sit formalis, & sic deprehensus noluit se corrigere secundum Hugonem, quem ceteri sequuntur.

Nec habenda est ratio glossæ fin. dicentis, Papam posse accusari etiam de alio crimine, si sit notorium; & inde scandalizetur Ecclesia, & incorrigibilis sit. Nam illa gloss. quicquid Abb. & Dec. hic dixerint communiter reprobatur, eamque maledictam appellat Petrus de Monte in sua Monarchia Conciliorum in rubr. de Concilio pre-eminencia, numer. 7. vers. Solum, & eam solidissimis rationibus ibi confutat, & contrarias glossas adducit Card. Turrecrem. Et S. Antonin. post Augustinum de Ancona, & Perrum de Pal. de, quos referent 3. part. tit. 20. cap. 4. §. 3. Facit quod notat Holtien. in cap. Proposuit, de concess. præb. ubi ait, Papam si jaceat in peccato, admoneri posse juxta regulam Evangelii, cui subicitur quantum ad primam partem, dum dicitur, (Si peccaverit in te frater tuus, corripue eum

67 68 69 70

inter te, & ipsum solum,) ut legitur, in cap. Novit, de judic. & in cap. Si peccaverit, 2. quest. 1. in princ. sed quoad aliam partem, Regula, qua dicitur; (Quod si non audierit, dic Ecclesie,) talia verba in summo Pontifice esse intelligenda de Ecclesia triumphante, quia ipse ab Ecclesia militante judicari non potest.

68 Non conveniunt tamen DD. an hic casus possit contingere ut Apostolicus incidat in crimen hæresis, sunt enim qui interpede affirmant hunc casum non esse possibilem, ut Albertus Pighius Campensis lib. 4. cap. 8. de Ecclesiis, Hierarch. cujus opinionem probabilem dicit, & rationi consonam Franciscus Pegna in Direct. Inquis. par. 3. fol. 91. eo quod Christus rogavit pro Papa ut ejus fides non deficeret, quasi videatur hoc privilegium personale esse, & annexum ei, qui ritè, & canonicè ad Pontificatum evectus est.

Sed contraria sententia, ut idem Pegnatellatur, communis Theologorum, & Canonistarum voto recepta est, quam sequitur Turrecrem. in sum. de Eccles. lib. 2. cap. 112. ad septimum argumentum, Cajetanus in opus. de auctor. Papæ, & Concilii, Card. Alban. in eod. tract. par. 1. nu. 110. & multos seqq. Dominicus Sotus, in 4. sent. dist. 22. art. 2. Sylvest. in ver. Papa, 4. nu. 4. Covarr. lib. 4. variat. resol. c. 13. & alii relati à Pegna ubi supra, Archid. Bellam. Turrecrem. Præpos. & ceteri Canonistæ, in d. cap. Si Papa per illum textum 40. dist.

69 Sed quicquid sit de veritate utriusque opinionis, illud certum est hunc casum in Ecclesia divina gratiæ præsidio nunquam hactenus contigisse, ut fateatur omnes; nam Marcellinus in exemplo, cujus superius meminimus, non fuit hæreticus, quia non habuit errorem intellectu, sed tantum metumotus, & blanditis Imperatoris adactus una cum ipso Imperatore Templum Vestæ ingressus Jovis simulacro thus adolevit; & propterea peccavit quidem contra fidei confessionem, ideoq; externo a quidem negasse visus est; Verum interiore actu contra fidem nihil credidit, aut docuit. Cujus rei evidentissimum testimonium præbuerunt horribilissimæ penitentiæ postea peracta, Pontificatus pontè dimissus, & Martyrium ob fidem susceptum, ut apud Card. Bellarm. lib. 4. de Roman. Pontific. cap. 9.

70 Ceterum nec tertia hæc declaratio vitii regulam initio propolitam, quia si Romanus Pontifex in crimen hæresis notorie, & perinaciter laboraret, desineret esse Pontifex, cap. 1. cum ibi not. 24. quest. 1. Et fieret minor quocumque fidei, ut inquit D. Thom. in 4. dist. 19. & gloss. in d. cap. 1. vers. In hæresim; ac proinde subisset Concilio non ut Apostolicus, sed ut quilibet privatus. Ita colligitur ex gloss. fin. in d. cap. Si Papa 40. dist. vers. Item nunquid possit stauere, ut explicat Card. Turrecrem. in sum. de Eccles. lib. 2. cap. 102. & Card. Alban. de potest. Papæ, & Concilii part. 1. num. 6. & seqq. qui propterea in præcæm operis, nu. 7. & seqq. firmat nullum casum reperiri, in quo verè dici possit Concilium habere auctoritatem in eum, qui certus sit Pontifex. Addo Card. Bellam. in c. in Synodo, num. 5. vers. Tertius casus, & num. 17. in fin. 63. dist. ubi ait (propriè loquendo Concilium Generale non posse Papam verum deponere, licet ejus errorem